ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI · FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

9 август, шанба 1997 йил №93 (443)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

«Шарқ тароналари» халқаро фестивали олдидан

МАШРИҚЗАМИН ТАРОНАЛАРИ КЎРИГИ

Қуҳна Самарқанд яна бир йирик анжуманни ўтказишга шай бўлиб турибди. Бу ерда шу йилнинг 25 август — 2 сентябрь кунлари «Шарқ тароналари» мусиқа фестивали ва унинг доирасида илмий-ижодий конференция бўлиб ўтади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Шарқ тароналари» Халқаро мусиқа фестивалини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ бу тадбир ҳар икки йилда бир марта ўтказилиши белгиланган. Фестивалда иштирок этиш истагини билдирган мамлакатлар сони 40 тага етиб қолди. «Ер юзининг сайқали» ҳисобланмиш Самарқанд замини кенг саҳнага айланиши муқаррар. Буюк Машриқзаминнинг илдизлари муштарак нодир мусиқа мероси бўлмиш ўзбек ва тожик мақомлари, Озорбайжон ва Арман мугомлари, Ҳиндистон ва Покистон рагалари, араб мақам ва нубалари, уйғур муқомлари, турк мақомлари шаҳар узра парвоз этажак.

Ушбу анжуманни ўтказиш ташаббускорлари ва муассисларидан бири Самарқанд вилоят ва шаҳар ҳокимликлари кенг кўламдаги ободонлаштириш ишларини амалга оширдилар. Шаҳар шу кунларда янада чирой очди. Регистон майдони, Яшил театрда, Нодирабегим мадрасасида, истироҳат боғларида йирик томоша саҳналари қайтадан таъмирланди. Баҳодир Йўлдошев раҳбарлигидаги саҳналаштирувчи ижодий гуруҳнинг иши айни қизиган шу паллада.

Фестивал ЮНЕСКОнинг халқаро маданий тадбирлари доирасида ўтказилаётганлиги учун ҳайъат аъзолари ҳам турли мамлакат вакилларидан ташкил топган. Ҳайъат ишига таниқли мусиқашунос, Токио университетининг профессори, Шарқ халқлари мусиқасининг тарғиботчиси Харума Кашиба раҳбарлик қилади. Ҳайъат таркибида АҚШ, Германия, Миср, Малайзия, Туркия, Хитой, Ҳиндистоннинг кўзга кўринган санъат арбоблари бор.

Фестиваль ғолиблари учун бир нечта мукофотлар таъсис этилган. Энг катта мукофот Гран При учун 10 минг АҚШ доллари, иккита биринчи мукофотлар учун 5 минг доллардан, ҳар бири 3,5 минг доллардан иккита иккинчи ва ҳар бири 2 минг доллардан учта учинчи мукофот белгиланган.

***

Минг йиллардан бери қанчадан-қанча халқ сайллари, байрамларининг шоҳиди бўлган Нодир Девонбеги мадрасасининг таъмир ишлари Самарқанднинг энг донгдор усталарига ишониб топширилган. Чунки айнан мана шу меъморий обида — Нодир Девонбеги мадрасаси майдонида «Шарқ тароналари» фестивалининг тантаналари ўтказилади.

Машҳур уста, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият арбоби, Абдуқаҳҳор Ҳаққулов оилавий сулоласининг моҳир давомчилари Абдуқаҳҳор, Абдураззоқ, Абдуғани Ҳаққуловлар мадрасанинг ички ва ташқи қисмини таъмирлаяптилар.

Фестивални жаҳон андозаларига мос равишда ўтказиш учун қурилаётган тайёргарлик ишларида туманнинг барча қурилиш ва транспорт корхоналари фаол иштирок этмоқдалар. Хиёбон ва кўчалар истироҳат боғларида фестивал томошалари ўтказиладиган саҳналар тахт қилиб қўйилди. Асосий тантаналар ўтказилиши мўлжалланаётган Нодир Девонбеги мадрасаси майдонидаги катта саҳна қурилиши тугалланмоқда.

Меҳмонлар ва қатнашчилар «Шарқ тароналари» фестивали — шарқ байрамининг барча ранг баранглигию жозибасини кўришлари, энг муҳими унинг шарқона руҳини ҳис этишлари учун ҳамма шароитлар муҳайё.

Ислоҳот чорраҳаларида

МАВҲУМЛИКДАН МУЛК СОҲИБЛИГИ САРИ

Янгиликни биринчи бўлиб жорий этишга ҳамманинг ҳам журъати етавермайди. Жомбойлик Муҳаммади Ортиқов эса янгиликка интиладиган раҳбарлардан. У энг оғир шароитда Жомбой туманидаги «Зарафшон» жамоа хўжалиги иқтисодиётини ўнглашга эришди. 1993 йилда тумандаги «Жомбой» жамоа хўжалиги раислигига сайланди. Бир йил аввал эса хўжалик унинг ташаббуси билан пайчилар жамиятига айлантирилди. Бошқарув раиси М. Ортиқов билан янги усулнинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида суҳбатлашдик.

— Ҳеч бир янгилик ўз-ўзидан амалга ошмайди. Жамоа хўжалигини пайчилик жамиятига айлантириш жараёни қандай кечди?

— Ҳар қандай янги ғоянинг моҳиятини ва мақсадини аввало одамларга тўғри, чуқур тушунтириш керак. Бунингсиз ҳар қандай янгилик ҳам самара бермаслиги мумкин. Чунки мақсадни тўғри тушунмаган одам астойдил меҳнат қилмайди. Қисқаси, хўжалигимиз аъзоларининг вилоят қишлоқ хўжалик пайчилик жамиятининг хусусияти, афзаллиги, истиқболи ва самарадорлиги илмий асослаб борилади. Шундан кейингина одамлар бу янгиликка қизиқиш ва умид билан қарай бошладилар. Натижада тарғибот ҳамда ташкилий ишларнинг самараси ўлароқ 1996 йилда хўжалигимиз ёпиқ турдаги пайчилар жамиятига айлантирилди. Бунда, энг муҳими, деҳқонларнинг мулкка эгалик ҳуқуқи қайта тикланди.

— Жамоа хўжалиги даврига нисбатан олганда пайчиларнинг бурч ва ҳуқуқларида, яъни жамиятга аъзо бўлиш, аъзоликдан чиқиш, моддий манфаатдорлик, имтиёзлардан фойдаланиш, иш натижаси, учун жавобгарлик ва ҳоказо масалаларда қандай янгилик лар бор.

— Энг аввало пайчилик жамияти мавҳумликдан мулк соҳиблиги сари қўйилган қадамдир. Бошқача айтганда, илгари жамоа хўжалигида мулк умумники ҳисобланиб, ҳеч бир деҳқон ўзининг бундаги улуши қанчалигини билмасди. Натижада меҳнатда иштирок этишдаги мақсад ҳам ноаниқ эди. Пайчилар жамиятида эса ҳар бир аъзо умумий мулкда ўз улуши қанчалигини билади. Шунга кўра ишлаб чиқариш фаолиятидан келадиган даромаддан ўзи оладиган улушини кўпайтиришга ҳаракат қилади, яъни баракалироқ ишлайди. Асосийси, пайчиликда мулк умумий бўлса-да, бировнинг зарари иккинчи киши оладиган фойда ҳисобига қоплаб юборилмайди. Чунки ҳар бир ишловчи билан алоҳида шартнома бўйича иш юритилади. Шартнома мажбуриятларини мунтазам бажармаган аъзо қарзни тўлаш тариқасида оладиган фойдасидан маҳрум бўлиш ҳам мумкин. Бу эса ишсиз қолиш, доимий даромад манбаини йўқотиш мумкин, дегани. Очиғи, бундай ҳолга тушишни ҳеч ким истамайди. Негаки, пайчилар жамиятига аъзо бўлишнинг ўзи осон эмас. Аъзоликка даъвогар одам шу хўжаликда камида уч йил узлуксиз ишлаган бўлиши, умумий йиғилиш розилиги билан белгиланган миқдордаги бадални тўлаши лозим. Шунингдек, аъзоликдан чиқаётган пайини кимошди савдосида сотиб олган киши ҳам жамиятга аъзо бўлиши мумкин. Лекин кимошди савдосида пайга даъвогарлик қилиш учун хўжалик аъзоси бўлиш шарт. Мана шундай синов-имтиҳонлардан ўтган одам ўз мақсадини, бурч, ҳуқуқ ва мажбуриятларини тўлиқ англаган бўлади. Бундай киши ҳеч қачон юқоридан кўрсатма кутмайди, бировдан ёрдам умид қилмайди, ҳамма масалаларни ўзи ҳал қилишга интилади, талон-тарожга йўл қўймайди. Айни мана шу нуқтада хўжасизлик, боқимандалик барҳам топади.

— Аъзоликка қабул қилинувчининг мулкдаги улуши, яъни пай улуши миқдорини белгилашда нимага асосланади?

— Бу масала жамият уставида назарда тутилиб, умумий йиғилиш қарори билан тасдиқланган. Бунда пайчининг хўжаликдаги охирги узлуксиз иш даври (стажи) меҳнат ҳақи миқдори, ишлаб чиқаришдаги иштироки, фаоллиги, касб хусусияти ва бошқа зарур жиҳатлар ҳисобга олинади. Буларнинг ҳаммаси жамланиб, махсус белгиланган кўрсаткич (коэффициент) орқали ифодаланади. Ҳар бир аъзонинг коэффициенти алоҳида ҳисобланади. Аъзонинг пай улуши шунга тенг даражада ажратилади.

Пайчилик жамияти тузиш арафасида биз хўжаликнинг асосий воситалари, мулкни қайта баҳоладик. Шунга кўра, вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси тавсияси билан жамиятнинг бўлинмас ва пай улуши жамғармаларининг устав капиталидаги ўттизга етмиш (30/70) фоиз миқдорида белгиладик. Битта пайнинг нархи 1292 сўм бўлади. Барча жиҳатлар ҳисобга олинганида 1450 киши жамиятга аъзо бўлиш ҳуқуқини қўлга киритди. Бу рўйхатда бола тарбияси билан машғул, яъни таътилга 274 нафар аёллар ҳам бор. Биз уларнинг ҳар бирининг қўлига махсус гувоҳнома бердик. Гувоҳнома рўйхатга олинган. У мулк улушини тасдиқлайди, ишловни аъзолар билан якка тартибда шартнома туздик. Шу тариқа оғир карвон қўзғолди.

— Мулк шаклининг ўзгариши ишлаб чиқариш жараёнига ва натижасига, аъзоларнинг даромадига ижодий таъсир қилдими?

— Дастлабки пайтларданоқ одамлар ҳақ тўлашдаги эски текисчилик ақидаларига чек қўйилганини, меҳнатга ҳақ тўлаш аниқ натижаларга кўра амалга оширилишини тушунишди. Меҳнатдаги иштирок эам, ҳаракат ҳам шунга яраша бўлди. Ҳаётнинг жайдари ҳақиқатга асосан қиёслайдиган бўлсак, олдинлари хўжалик раҳбарлари одамларни ишга чиқишга даъват этишарди, эндиликда пайчиларнинг ўзлари у ёки бу тадбирни тезроқ бажаришни талаб этишмоқда. Хуллас, пайчилик жамиятини тузилган 1996 йилда олдинги йилга нисбатан ғалла ишлаб чиқариш 1052 тоннага, картошка 476 тоннага, мева 29 тоннага, пилла 1,13 тоннага кўпайди. 1995 йилга нисбатан барча соҳаларда ҳосилдорлик сезиларли ошди. Айниқса, картошкачилик ва сабзавотчиликда бу яққол кўзга ташланди. Натижада 1996 йилда 6 миллион 300 минг сўм фойда олинди. Ишлаб чиқариш рентабеллиги 13,5 фоизни ташкил этди. Ҳар бир аъзога пай улушининг 10 фоизи миқдорида дивиденд тўланди. Қўшимча тўловлар, мукофотлар бундан мустасно. Яна бир муҳим масала шундаки, пайчи шартномада белгиланган миқдордаги ва сифатдаги маҳсулотни жамиятга топширса — бас, ортиқчаси мутлақо ўзининг ихтиёрида. Бу қатъий кафолатлангандир. Бунинг натижасида манфаатдорлик янада ортади.

— Меҳнат унумдорлиги ошиши натижасида аъзолар сони камайиши табиий. Ҳукуматимиз ҳам қишлоқ хўжалигида банд ишловчилар сонини камайтиришни зарурат қилиб қўймоқда. Айтинг-чи, уларни доимий иш билан таъминлаш учун қишлоқда саноат, кичик ва ўрта бизнес, хизмат кўрсатиш тармоқларини ривожлантириш бўйича нима иш қилинмоқда?

— Албатта, бу жуда долзарб масала. Бизнинг шароитимизда қишлоқ хўжалиги фақат интенсив усулда, яъни самарадорликни, меҳнат унумбдорлигини ошириш ҳисобига ривожланиши мумкин. Пайчилик жамиятига ўтилиши буни яна бир марта исботлади. Масалан, ўтган йили бир одамнинг маҳсулот ишлаб чиқариши 1995 йилдагига нисбатан 24 минг сўмга кўпайди. Ўртача ойлик иш ҳақи 515 сўм ошди. Қонуний тарзда бошқарув ходимлари сони 5 кишига, жами ишловчилар 466 кишига камайди. Уларни доимий иш билан таъминлаш тадбирлари белгиланган.

— Пайчилар жамиятдаги ички муносабатлар, бошқа ташкилотлар, ҳудуддаги деҳқон хўжаликлари билан муносабат қай тариқа бошқарилади? Шу ҳудудда яшовчи пайчи бўлмаган фуқароларга дахлдор ижтимоий масалаларни жамият ўз зиммасига оладими?

— Жамиятдаги ички муносабатлар, бошқа ташкилотлар билан худуддаги деҳқон хўжаликлар ҳамда аъзолар билан муносабатлар фақат ўзаро шартномалар асосида амалга оширилади. Бозор иқтисодиётининг талаби шундай. Бундан ташқари, пайчилар жамияти маҳсулот ишлаб чиқариш, хизматлар кўрсатиш бўйича давлат буюртмасини, контрактация шартномаларини бажариш мажбуриятини олади.

— Пайчилик жамиятига ўтишда касаба уюшмаси ташкилоти сақланиб қолдими, ёки меҳнаткашларнинг бошқа вакиллик органи вужудга келдими?

Албатта касаба уюшма ташкилоти сақланиб қолди. 1997 йил учун жамоа шартномаси тузилди. Ҳар икки томон ҳам ўз мажбуриятларини мумкин қадар бажариб бораяпти.

— Собиқ жамоа хўжалиги «Жомбой» ёпиқ турдаги пайчилар жамиятига айлантирилгандан бери ўтган вақт ичида эришилган натижалар асосида қандай хулосалар чиқариш мумкин? Янги усул соҳанинг бир маромда барқарор ривожланишига имкон берадими? Ёки ҳали ҳам ҳал қилиниши зарур муаммолар мавжудми?

— Мулк шакли ўзгариши натижасида одамларнинг мулкка, меҳнатта муносабатлари тубдан яхшиланади. Ҳатто одамлар ўз тақдирларига бефарқ қарамайдиган бўлишди, десак муболаға қилмаймиз. Замона зайли билан ерсиз, мулксиз, ҳақҳуқуқсиз қолган деҳқон қайтадан ўзлигини англай бошлайди. Бунинг қадри улуғ, маъноси жуда теран. Президентимиз айтгандай, ўзлигини англаган халқ жаҳон ҳамжамиятида ўз мавқеига эга бўлади.

Энди, очиғини айтганда, қишлоқ хўжалигида ҳали муаммолар кўп. Масалан, бозор иқтисодиёти шароитида нарх-наво ўзгариши туфайли маҳсулот таннархи ва харид нархи ўртасидаги мутаносиблик йўқолаяпти. Бундан кўпинча деҳқонлар зарар кўраяпти. Ривожланишни асосан манфаатдорлик белгилайди. Иккинчидан, бировнинг дангасалиги, уқувсизлиги, ўз ишини бажармагани учун бошқа ишлайдиган, фойда оладиган киши товон тўлашига, яъни зарарни унинг ҳисобидан қоплашга чек қўйиш керак. Давлат буюртмаси ва шартнома мажбуриятларининг бажарилишини ҳар бир ишлаб чиқарувчининг ўзидан сўраш керак. Деҳқончасига айтганда, ишлаган ҳар қанча фойда кўрсин — бой бўлсин, ишламаган илгаригидек мулксиз, ҳуқуқсиз қолса — ўзидан ўпкаласин. Кейин бировнинг мулки кўпаяди, биров ёлланма ишчи бўлади. Бундан қўрқмаслик керак. Чунки бозор иқтисодиёти ғирромликни, боқимандаликни, тақсимотдаги текисчиликни кўтармайди. Биз эса улуғ мақсадлар билан бошланган ислоҳотларнинг, янгиликларнинг самараси намоён бўлишини, ўзбек деҳқони бой бўлишини истаймиз.

Суҳбатдош: Рустам ҚУРБОНОВ, «Ишонч» мухбири.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Павлодар яқинида МДҲ давлатлари орасида энг йирик электролиз заводи қурилишига асос солинди. Бу маросимда республика президенти Н. Назарбоев қатнашди. Бу корхонанинг техник-иқтисодий лойиҳаси 12 йил аввал тайёр эди. 1985 йил Н. Назарбоев республика совминининг раиси бўлган вақтида собиқ СССРнинг юқори маҳкамаларидан қурилишга рухсат ололмаган эди. Ҳозир лойиҳа анча янгиланди, бу ишда ғарбнинг кўпгина алюминий концернлари иштирок этди. Заводнинг умумий қиммати ярим миллиард долларга тенг.

60 гектар майдонни эгаллаган завод яна тўрт йилдан кейин ўзининг дастлабки маҳсулотини бериши лозим. У тўла қувват билан ишга тушгач, йилига 400 минг тонна алюминий бера бошлайди.

***

Оқтуба вилоятида вабо юққан деб гумон қилинаётган олти киши врачларнинг қаттиқ назорати остида текширилмоқда. Республиканинг бешта вилоятида бу даҳшатли касалликнинг аломатлари сезилган. Гумон қилинаётган барча районларда ушбу касалликка қарши махсус тадбирлар ўтказилмоқда.

***

Москвага амалий визит билан келган Туркманистон Президенти С. Ниёзов Россия Президенти Б. Ельцин билан Каспий денгизининг мақоми тўғрисида музокаралар олиб борди. Маълумки, бундан сал илгарироқ Озарбайжон томони «Роснефть» ва «Лукойль» нефть компаниялари билан Каспий денгизидаги нефть конларидан фойдаланиш ҳақида келишиб олган эдилар. Туркманистон бу битимга норозилик билдирди, чунки бу битимда бу республика четлаб ўтилган эди. Учрашувда сўзлаган Ельцин Россия компаниялари ўзларича иш қилиб, давлат бошлиғини бундан хабардор этмаганликларини, ҳукумат бу битимни бекор қилажаклигини, Каспий денгизидан фойдаланишда Туркманистоннинг манфаатини ҳам ҳисобга олиш зарурлигини билдирди.

***

Марказий Осиё билан Хитойни боғловчи Иркешам йўли очилди. Хитой бу регионда ўз мавқеини мустаҳкамлашга интилмоқда.

Етти иқлим нафаси

● АҚШнинг Канаверал бўғозидан 6 нафар астронавтдан иборат Америка-Канада халқаро экипажи «Дискавери» кўп марта фойдаланиладиган кемада космосга парвоз қилди. Астронавтлар 10 кун давомида турли илмий тадқиқотларни, жумладан кемадан космосга чиқарилган сунъий йўлдошни яна кемага қайтариш тажрибасини ўтказадилар.

● Жаҳон банки Кавказорти республикаларига умумий қиймати 100 миллион АҚШ долларидан кўпроқ кредит ажратди. 70 миллион доллар Озарбайжонга иқтисодиётни таркибий ўзгартириш, 20,9 миллион доллар Грузияга муниципал ривожланиш лойиҳасини қўллаб-қувватлаш, 10 миллион доллар Арманистонга соғлиқни сақлашни, жумладан биринчи тиббий ёрдам кўрсатишни ривожлантириш мақсадларига ажратилди.

● Жаҳонда машҳур АҚШнинг «Майкрософт» компанияси ўзининг энг ашаддий рақиби — «Эппл» компаниясининг 150 миллион долларлик акциясини сотиб олди. Бу билан «Майкрософт» компьютер ишлаб чиқаришда жаҳонда амалда якка ҳукмрон бўлиб олди.

● Альп чўққиларини зарур тайёргарликсиз забт этиш иштиёқмандлари ўз енгилтакликларининг қурбони бўлмоқдалар. Фақат кейинги икки ҳафта мобайнида Альп чўққиларида эҳтиётсизликлари оқибатида тоғ туризмининг 40 нафардан кўпроқ ҳаваскори ҳалок бўлди.

● Покистоннинг Панжоб вилоятида диний можаролар 10 нафар кишининг жонига зомин бўлди.

ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТА МАЖЛИСИ

Жорий йилимизни республикамиз Президенти Ислом Каримов ташаббуси билан «Инсон манфаатлари йили» деб эълон қилиниши чуқур рамзий маънога эгадир. Зеро, республикамизда амалга оширилаётган барча тадбирлар айнан меҳнаткашлар фаровонлигини оширишга қаратилгандир. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, республика Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, республика хотин-қизлар қўми таси, Ўзбекистон Республикаси Миллий Олимпия қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси ёшларининг»Камолот»жамғармаси,»Ўзмевасабзавот»уюшмаси, Ўзбекистон агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг мамлакатимиз мустақиллигининг VI йиллигига бағишлаб республика қишлоқ хотин-қизларининг XYIII спартакиадасини ўтказишидан мақсад ҳам аёлларимиз ўртасида спортни оммалаштириб, уларни спортга кенг жалб этишдр. Мазкур спартакиада 11-15 август кунлари Косонсойда бўлиб ўтади.

Кеча спартакиада ўтказиш ташкилий қўмитасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Уни республика бош вазирининг ўринбосари, республика хотин-қизлар қўмитасининг раиси Д.Ғуломова олиб борди.

Мажлисда касаба уюшмалари «Ўзбекистонда жисмоний тарбия ва спорт жамияти Марказий кенгаши раиси В.Бойко, Республика «Пахтакор» жисмоний тарбия ва соғломлаштириш клуби директори Б.Бешқуловлар мазкур спорт анжуманига тайёргарликни бориши ҳақида ахборот беришди.

Шунингдек, бошқа сузга чиққанлар ҳам республика хотин-қизларининг XYIII спартакиадасининг уюшқоқлик билан барча талабларга жавоб берадиган даражада ўтказиш ҳақидаги ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Ташкилий қўмита мажлисида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши раисининг ўринбосари О.Муҳитдинова иштирок этди.

10 август — қурувчилар куни

Шокиржон ЁҚУБОВ,
Ўзбекистон қурилиш ва қурилиш ашёлари саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси раиси.

УНУМЛИ ИШ, САЛМОҚЛИ ҲАҚ, КАФОЛАТЛИ ИМТИЁЗ...

Бунёдкор ҳисобланмиш қурувчининг масъулияти ғоят оғир ва шарафли. Мазкур соҳада эришилган ютуқлар ишлаб чиқариш кучларининг келажакдаги тараққиётини ҳамда иқтисодиётни замон талабларига мослаштиришни белгилаб беради. Шунинг учун ҳам ушбу соҳанинг ривожига катта эътибор бериб келинмоқда. Мазкур соҳада иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш борасида бошқарув кенгашлари катта ишларни олиб бормоқдалар, бу масалаларда касаба уюшмалари уларнинг асосий шериклари сифатида фаолият кўрсатмоқдалар.

Қурилиш мажмуи ишлаб чиқариш кўлами ва суръатини тобора ошириб бормоқда. Ушбу натижаларга ҳозирги замон илмий-техника жараёни талабларига жавоб берадиган иншоотларни бунёд этиш йўли билан эришилмоқда.

Бунёд этилаётган объектлар ичида Бухоро нефтни қайта ишлаш корхонасини, Қўқон, Андижон, Янгийўлдаги спирт ишлаб чиқариш, Қўнғиротдаги сода ишлаб чиқариш корхоналарини ҳамда Ўзбекистон қийин эрувчан металлар комбинати, Олмалиқ тоғ-металлургия комбинати ва «Аммофос» ишлаб-чиқариш бирлашмаси қайта таъмирланаётганлигини кўрсатиб ўтиш мумкин. Асакадаги автомобиль корхонасининг бунёдга келишини ҳам қурувчилар бошлаб беришган эди. Ҳар бир қурилиш бўлинмаси автокорхонани бунёд этишда иштирок этишни ўзи учун шараф деб билди, уни қуришга минглаб кишилар жалб этилди. Хўжалик раҳбарлари, касаба уюшма қўмиталари қурувчиларни жойлаштириш, уларнинг яшашлари, овқатланишлари ва ҳордиқ чиқаришлари учун барча

(Давоми 2-бетда)

БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК!

Бизнинг 3-сон Фарғона агроқурилиш тресги очиқ ҳиссадорлик жамияти истиқлол йўлида катта бунёдкорлик ишларини олиб бормоқда. Жамият қурувчилари истиқлолнинг 6 йиллигини ҳамда яқинлашиб келаётган касб байрамларини яхши кутиб олиш йўлида курашмоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, республикамиз барча қурувчиларини ҳамда Риштон туманида жойлашган трестимизнинг ишчи-хизматчиларини қурувчилар куни билан чин қалбдан табриклаймиз.

Бунёдкор дўст-биродарларнинг ишларида омад, оилаларида тинч-тотувлик тилаймиз.

Байрам муборак, азиз бунёдкорлар!

Ёдгоржон ХОЛБОЕВ,
3-сон Фарғона агроқурилиш тресги очиқ ҳиссадорлик жамияти бирлашган касаба уюшма қўмитаси раиси.

«Ишонч»да босилмаса ҳам

Наманган Давлат Почта Корхонаси Поп туман алоқа бўлими ходими Сусанна Абдурашитованинг «Ишонч» газетаси муҳарририятига болалар нафақа пули тўғрисида ёзган мактубини ўрганиб чиқиб, қуйидагиларни маълум қилади:

Ҳақиқатан ҳам 1996 йил болалар нафақа пулларини тўлашда туман молия бўлими томонидан ўз вақтида маблағ билан таъминланмагани учун тўлов ўз вақтида бажарилмаган. Ҳозирги вақтда туман молия бўлими томонидан маблағ билан таъминлангани учун Сусанна Абдурашитовага 1996 йил болалар нафақа пулларини ҳаммаси тўланди. У 1996 йил болалар нафақа пулини тўлиқ олганлигини ҳамда 1997 йил болалар нафақа пулларини халқ банкидан олаётгани айтиб аризаси юзасидан қониқиш билдирди.

Р.ТУРҒУНОВ,
Наманган Давлат Почта Корхонаси бошлиғи

«Ишонч» мақолалари изидан

Республика Ижтимоий таъминот вазирлиги томонидан «Ишонч» газетасининг 1997 йил 19 июль сонида чоп этилган «Токайгача кутамиз» сарлавҳадаги мақола кўриб чиқилди.

Шуни маълум қиламизки, Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 20 июндаги қарори билан тасдиқланган «16 ёшгача болалари бўлган барча оилаларга нафақалар тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисида»ги Низомга мувофиқ, ҳар ойлик нафақалар давлат бюджети маблағлари ҳисобидан тўланади.

Республика Ижтимоий таъминот тизими идораларида болали оилаларга нафақалар тўлаш масаласида барча керакли ҳужжатлар расмийлаштирилиб тўлов идораларига берилган.

Маҳаллий бюджет ҳисобларидан молия идоралари маблағ билан таъминлаб, тегишли тўловларни амалга оширмоқда.

Б.УМУРЗОҚОВ,
Республика Ижтимоий таъминот вазири

УНУМЛИ ИШ, САЛМОҚЛИ ҲАҚ, КАФОЛАТЛИ ИМТИЁЗ...

(Боши 1-бетда)

шароитларни яратиш борасида жуда кенг кўламли ишларни амалга оширдилар.

Қурувчи ва монтажчилар ҳозир Бухоро нефтни қайта ишлаш корхонаси қурилишининг якунловчи босқичида бор маҳоратларини ишга солмоқдалар.

Шу йилнинг 14 июлида Кўкдумалоқ газ конидаги компрессор станцияси ишга туширилди. Косонсойда Ўзбек-Турк «Косонсой Текмен» ҳиссадорлик жамияти корхонасини қуриш бўйича катта ишлар олиб борилмоқда. Мазкур корхона қурилиши учун мўлжалланган 76 миллион АҚШ долларининг бир қисми сарфланди. Бу корхона табиий қўй жунидан жун матолар ва эшилган жун ип ишлаб чиқарувчи ягона корхона бўлади.

Қарши ва Гурланда тўқимачилик комбинатлари ишга туширилди. Туркиянинг «Язекс» корпорацияси билан ҳамкорликда Қувада йирик тўқимачилик мажмуининг қурилиши тугалланмоқда. Мажмуада икки ярим минг киши ишлаши кўзда тутилмоқда.

Андижонда Кореянинг машҳур «Тонг-Хонг» фирмаси билан ҳамкорликда қурилган янги ўзбек-корейс қўшма корхонасининг тақдимоти бўлиб ўтди. У Асакадаги автомобилсозлик корхонасида ишлаб чиқарилаётган автомашиналар учун ўриндиқлар етказиб беради. Корхона жуда қисқа муддатларда қурилиб ишга туширилди ва январь ойиданоқ маҳсулот чиқара бошлади.

Ватанимиз пойтахти, муаззам Тошкент кун сайин ўзгариб, тобора кўркамлашиб бормоқда.

Фақат 1997 йилнинг биринчи ярмида Тошкент шаҳрида 1279 та квартира, 100-мактабда сузиш ҳавзаси қуриб битказилди, Ўзбекистон шоҳ кўчасида Давлат Мулк қўмитаси, Зарбхона ҳамда Марказий банк бинолари ишга туширилди.

Қурилишни юқори суръатда олиб бориш, кўпгина ҳолларда мураккаб ва ноёб иншоотларни барпо этиш қурилиш жамоаларидан ўз фаолиятларини тубдан қайта қуришни талаб қилмоқди. Барча жамоалар бугуннинг талабидан келиб чиқиб, мулк шаклини ўзгартирдилар. Ташкилот ва корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришда касаба уюшма қўмиталари фаол иштирок этдилар.

Янги шароитда «Ўзқурилиш ашёлари» компаниясининг меҳнат жамоалари ҳам фаол ишламоқдалар.

Қурилиш ганчи, қурилиш ойнаси, сопол ғишт, гранит плита каби айрим қурилиш ашёларини ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичларга эришилди.

Уч миллион 330 минг АҚШ доллари қийматидаги маҳсулот четга чиқарилди. Эришилган ишлаб чиқариш натижаларига меҳнаткашларни

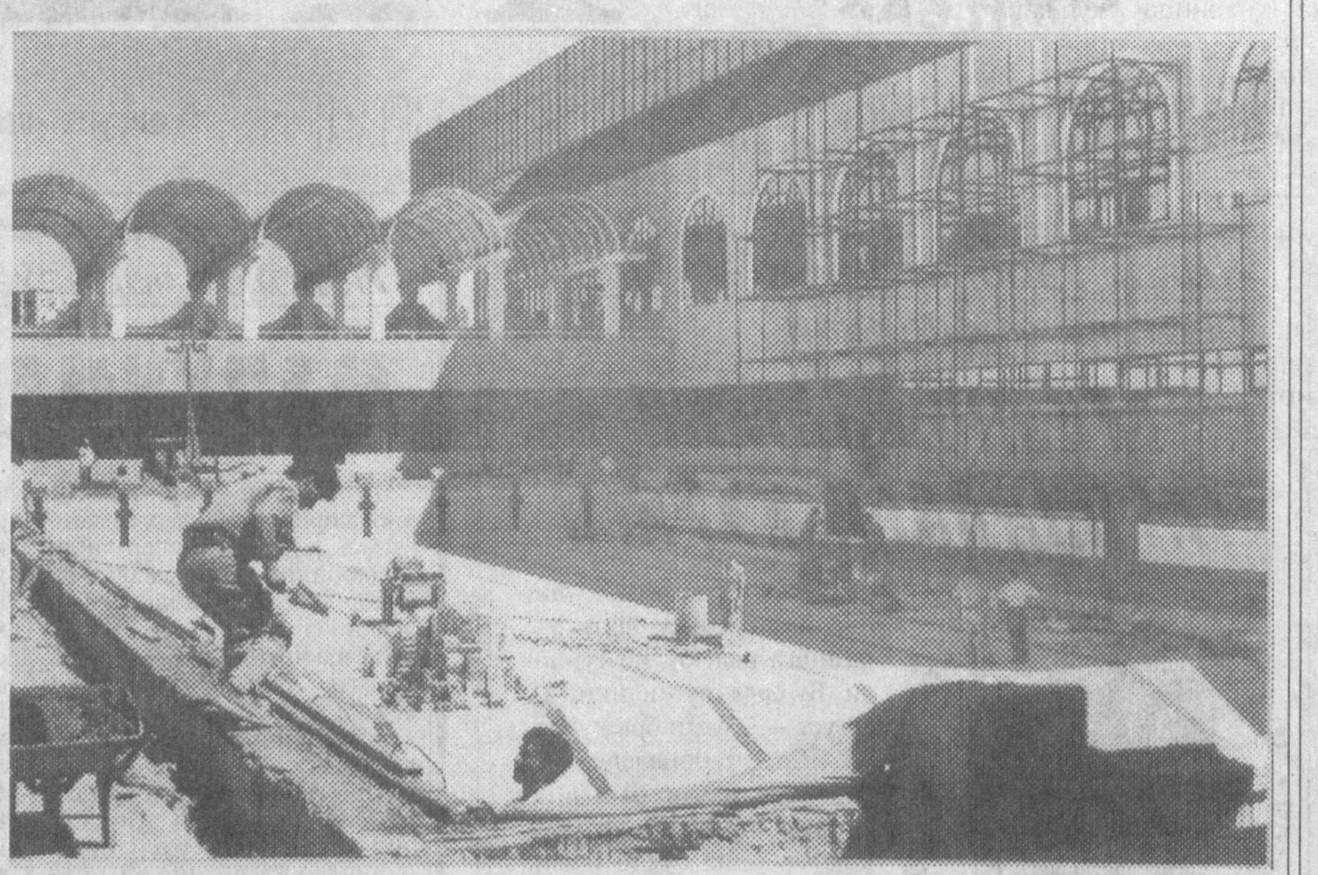

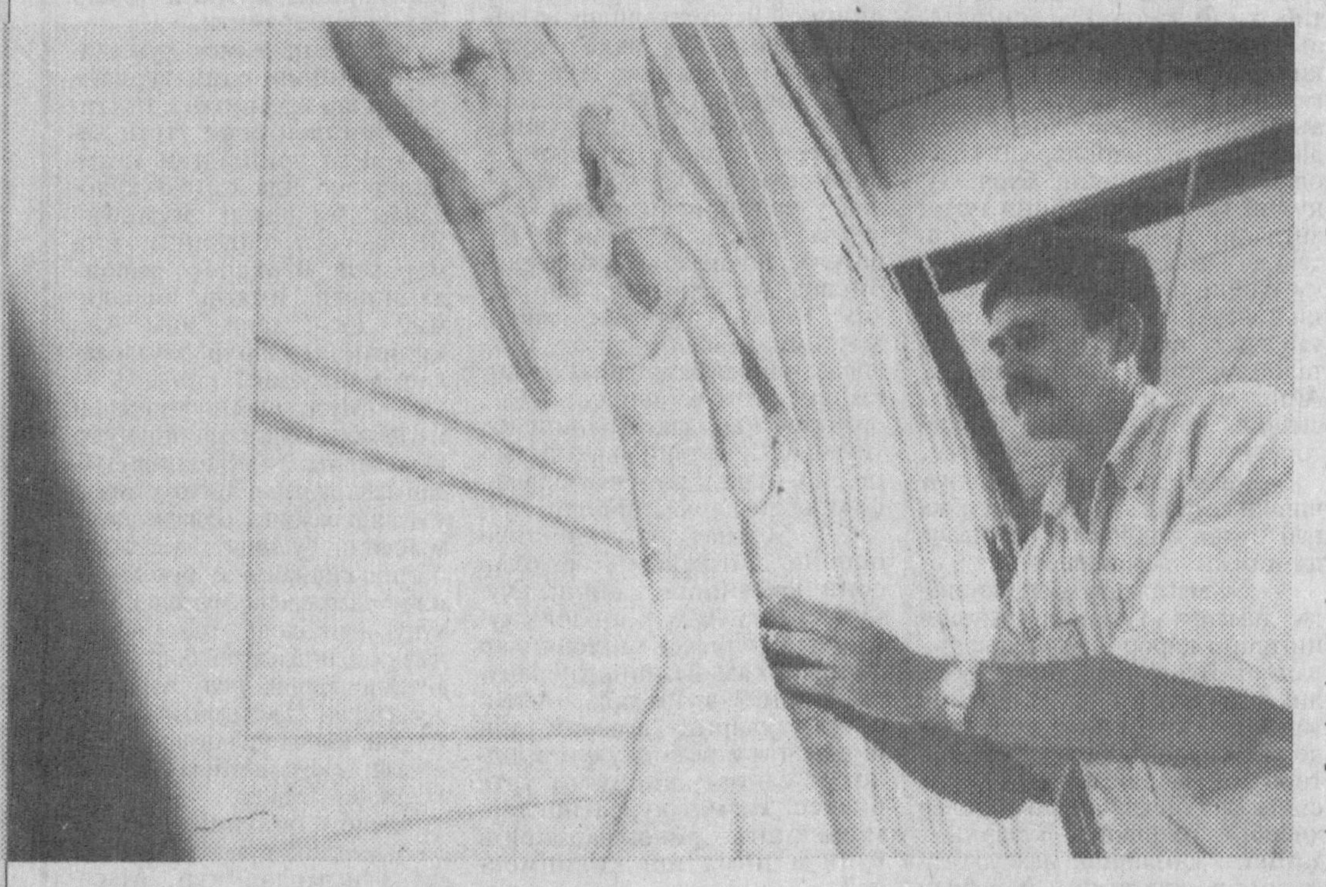

соғломлаштириш ва дам олдиришни ташкил этиш юзасидан кўрилган чора-тадбирлар кўп жиҳатдан сабаб бўлди. Фақатгина жорий йилнинг биринчи ярмида икки минг киши санаторий — курортларда даволаниб дам олдилар, уч ярим мингга яқин ишчилар ва уларнинг оила аъзолари идоравий санаторий-профилакторийларда ўз саломатликларини тикладилар, ўн мингга яқин болалар ёзги оромгоҳларда дам олдилар.

Касаба уюшмалари тармоқ меҳнаткашларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида аниқ мақсадга қаратилган юмушларни бажармоқдалар.

Ҳозирги вақтда тармоқда 488 та жамоа шартномалари тузилган. Кўплаб ташкилотларда жамоа шартномаларига биноан ишчиларга овқатланиш, транспортда юриш учун ёрдам пули, даволанишга ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиб олишга нафақа пули тўланмоқда, уй-жой қуриш ва сотиб олиш учун қарзлар берилмоқда, шунингдек, бошқа бир қанча ижтимоий имтиёз ва кафолатлар кўзда тутилган.

Меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий муҳофазалаш, касаба уюшма қўмиталарига амалий ёрдам кўрсатишни такомиллаштириш юзасидан бериладиган таклифларни мунтазам равишда назорат ва таҳлил қилиб бориш мақсадида Марказий Қўмитамиз қошида ишчи гуруҳи тузилган. Шунга ўхшаш гуруҳлар тармоқдаги 239 касаба уюшма қўмитасида ҳам тузилган.

1997 йил «Инсон манфаатлари йили» деб эълон қилинди. Шунга мувофиқ тармоқ касаба уюшма Марказий Қўмитаси раёсати жорий йилнинг апрель ойида «1997 йилда тармоқ ишчилари манфаатларини ҳимоя қилиш чора-тадбирлари дастури»ни тасдиқлади.

Ушбу дастурга иш ҳақи, меҳнат тартиби ва шароити, меҳнат қонунчилиги, ишчилар ва улар оила аъзоларининг дам олишини ташкил этиш, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, кам таъминланган ва боқувчисини йўқотган оилалар, меҳнатда шикастланиш туфайли ногирон бўлиб қолганларга моддий ёрдам кўрсатиш каби чора-тадбирлар мажмуи киритилган. Бундан ташқари, дастурда касаба уюшма қўмиталарига амалий ёрдам кўрсатишни кучайтиришга, улар фаоллигини ўстиришга қаратилган тадбирлар ўз аксини топган.

Республикамизда катта қурилиш ишлари давом этмоқда. Уларнинг ҳар бири ҳаётимизни безайди, янги қулайликлар яратади, чунки ҳар бир янги қурилиш республикамизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг хайрли белгисидир.

Байрамингиз қутлуғ бўлсин, ҳурматли бунёдкорлар!

Касабақўм: бугун у қандай бўлиши керак?

ЗАМОН БИЛАН ҲАМНАФАС

Бугунги кунда барча соҳада бўлгани каби касаба уюшма ташкилотлари фаолиятида ҳам кескин ўзгариш сезилмоқда. Улар ўз ташкилотлари мавқеини кўтариш мақсадида қатор тадбирлар ишлаб чиқиб, уни амалда тадбиқ этмоқдалар. Айниқса, бошланғич касаба уюшмалари қўмиталари фаолиятини яхшилаш хусусида раёсат ва пленумларда кўплаб фикр-мулоҳазалар билдирилмоқда.

Газетамизда ҳам «Касабақўм: у қандай бўлиши керак?» деган янги рукн очилиб, унда касабақўм раислари, шу соҳага мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари ўзларининг дил сўзлари, таклиф, мулоҳазаларини изҳор этишмоқда. Хуллас, касаба уюшма ташкилотлари ҳам ўз фаолиятларини шароитдан, вазиятдан келиб чиқиб, шу куннинг талаблари даражасида ташкил этишга ҳаракат қилаётир.

Яқинда биз деҳқончилик саноати ходимлари касаба уюшмалари Чироқчи туман кенгаши раиси Расул Шодиёров билан учрашиб, касаба уюшмалари фаолияти хусусида суҳбатлашдик.

- Мен қарийб ўн йилдан буён касаба уюшмалари туман кенгашига етакчилик қиламан,- дейди Р.Шодиёров.- Бу билан айтмоқчиманки, ўзим меҳнат қилаётган ташкилотнинг мавқеи, фаолияти хусусида озми-кўпми тажрибага эгаман. Инсон манфаатлари йили деб эълон қилинган 1997 йилда деҳқончилик саноати ходимлари касаба уюшмалари туман кенгаши ҳокимлик билан ҳамкорликда 1997-1998 йилларга мўлжалланган жамоа келишувини тузди. Унда аҳолини ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш кафолатлари, меҳнат муҳофазаси ва иш билан таъминлаш, соғломлаштириш, маданий-оммавий тадбирлар савиясини яхшилаш масалаларининг барча жиҳатлари ҳисобга олиниб, айни пайтда шу келишувга асосан иш юритилмоқда.

- Расул ака, эшитишимизга қараганда яқинда касаба уюшмалари Федерацияси томонидан ташкил этилган фаоллар ўқувида қатнашибсиз. Ундан қандай таассурот билан қайтдингиз, шу тўғрида сўзлаб берсангиз?

- Очиғини айтганда, республика касаба уюшмалари Федерацияси ушбу ўқувни ташкил этиб, жуда тўғри иш қилган. Чунки ўқув қисқа муддатли бўлса-да, кўп нарсани ўргандик ва келгуси ишимизни режалаштириб ҳам олдик. Энг муҳими, ўқув давомида ўз фаолиятимизга танқидий нуқтаи назар билан баҳо бердик. Мамлакатимизнинг турли вилоят ва туманларидан келган ҳамкасбларим билан ўзаро тажриба алмашдим. Менга айниқса, Хоразм вилоятининг Шавот тумани касаба уюшмалари кенгаши фаолияти маъқул тушди. Мазкур туманда касаба уюшмалари фаолияти шу кун талаблари даражасида ташкил этилганлигига тўла ишонч ҳосил қилдим. Ана шундай ўқувлар тез-тез бўлиб турса, албатта, яхши бўларди. Янада бир муҳим томони шундаки, фаоллар ўқувида бизни қизиқтириб келган бошланғич касаба уюшмалари фаолиятини кучайтириш хусусида ҳам аниқ фикр-мулоҳазалар билдирилди. Хуллас, ўқувдан олган таклиф ва истакларни кенгаш фаолиятида кенг жорий этяпман.

- Айтингчи, деҳқончилик саноати ходимлари касаба уюшмалари вилоят қўмитасининг навбатдаги бўлиб ўтган пленумида қандай янги фикрлар билдирилди?

- Пленумда кўп масалалар муҳокама этилди. Менга энг маъқул бўлгани - хўжаликлар касаба уюшма қўмиталарининг олдингидек ўз ҳисоб-рақамлари бўлишига рухсат берилгани. Пленум аъзолари ва қатнашчилар бу таклифни бир овоздан қўллаб-қувватладилар. Бироқ бу таклиф бизнинг туман хўжаликлари касаба уюшмалари қўмиталарига маъқул тушмади. Яқинда ўтказилган пленумимизда айнан шу масалага тўхталдик. Қўмита раислари касаба уюшмалари қўмиталарининг ҳисоб-рақами бир жойда, яъни бирлашган ҳолда бўлишини қулай деб топдилар. Шундай қилиб, бизда ҳисоб-рақам бир жойда, яъни эски ҳолатда қолди.

- Расул ака, касаба уюшмалари фаолиятини янада яхшилаш борасида шахсий фикрингизни билдирсангиз?

- Аввало касаба уюшмаларининг ҳисоб-рақамига ўз вақтида маблағ тушмаётир. Маблағ бўлмагач, ишда ўзгариш бўлмайди. Банк раҳбарлари бу вазифани виждонан бажаришмаяпти. Чунки назорат ўта бўшаштириб юборилган. Шунингдек, бошланғич касаба уюшмалари фаолларини рағбатлантириш, ойлик иш ҳақи миқдорини ошириш учун айнан шу масалани қайта кўриб чиқиш лозим. Чунки бозор иқтисоди даврида уларни моддий жиҳатдан кафолатлаш ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга. Қолган муаммоларни ички имкониятлардан келиб чиққан ҳолда ҳал этиш мумкин.

Биз Расул ака Шодиёров билан касаба уюшмалари фаолияти ва мавқеини яхшилаш хусусида узоқ суҳбатлашар эканмиз, унинг теран фикрлаши, ўз ишини жони-дилидан севишига амин бўлдик. Биз кенгаш фаолияти билан ҳам қизиқдик. Кенгаш таркибида 46 та бошланғич ташкилот мавжуд бўлиб, улар ўз атрофига 23930 нафар касаба уюшма аъзосини бирлаштирган. Бошланғич касаба уюшмаларига қарашли 97 та цех ва 432 та гуруҳ касаба уюшмалари ўз фаолиятларини белгиланган низом ва жамоа шартномаси асосида ташкил этмоқдалар. Тўғри, кенгаш ишида камчиликлар ҳам бор. Лекин улар мавжуд камчиликларни бартараф этиш чораларини кўраётганлиги ҳамда ўз фаолиятларини шу кун талаблари даражасида ташкил этишга интилаётганликларидан қониқиш ҳосил қилдик. Давр, замон билан ҳамнафас бўлиб ишлаганга, яшаганга не етсин!

Аҳрор САМАРИДДИНОВ,
«Ишонч» мухбири

Таклиф, мулоҳаза, муносабат

КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ - БУГУННИНГ МУАММОСИ

Республикамизнинг янги давлат, сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий тузумга ўтиши билан боғлиқ бўлган ўзгаришлар ёшларимизнинг таълим олиши, касб эгаллаши ва ниҳоят, ёш мутахассисларнинг иш билан таъминланиши масаласига тубдан янгича ёндошишни тақозо этади.

Шу маънода ҳукуматимизнинг «Барча давлат соҳаларининг, жамият ва киши фаолиятида демократик ва бозор ислоҳоти талабларини ҳисобга олган ҳолда кадрлар тайёрлаш Миллий дастурини ишлаб чиқиш» Қарори давлатимизнинг мазкур масалага бўлган катта эътиборининг далилидир.

Таълимни тубдан ислоҳ этиш, таркибий тизимни қайта кўриб чиқиш, ўқув-тарбиявий жараённи жаҳон стандартларига етказиш, таълимнинг принципиал янгича шакл ва услубларини тадбиқ этиш - бу тегишли вазирликларнинг вазифасидир. Республика таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси эса ҳозирги даврда соҳа вакиллари ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий муҳофазаси бўйича давлатнинг асосий ижтимоий ҳамкори сифатида мазкур дастурнинг тайёрланишида қатнашиши табиий ва зарурий ҳолдир

Шу боис Узбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси айрим масалалар бўйича Вазирлар Маҳкамасидаги Давлат комиссиясига ўз таклифларини киритди. Вазирликлар ва жойлардаги ҳокимиятлар, ижроия органлари билан мувофиқ тарзда тармоқнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимоясини такомиллаштириш, мактаб, олий ва ўрта махсус ҳамда билим юртларини тугаллаган ёшларнинг иш билан бандлиги, таъминланиши ва бошқа қатор масалалар ана шу таклифлар жумласидандир.

Биз бугун шу куннинг долзарб муаммоларидан бири бўлган ўқув юртларини битирган ёш мутахассисларнинг иш билан таъминланишига тўхталмоқчимиз.

Узбекистон Республикаси Конституциясининг 37-моддасида «ҳар бир шахс... қонунда кўрсатилган тартибда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқига эгадир», деб таъкидланган.

«Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонун ва унга асосланган Узбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ҳамда республика фан ва таълим ходимлари касаба уюшмасининг янги қабул қилинган Низомларида белгиланганидек, касаба уюшмалари «ўз аъзоларининг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоялайдилар, иш бандлиги давлат сиёсатининг ишлаб чиқилишида қатнашадилар» ва «иш билан таъминланишнинг аҳволини ва бу соҳада қонунчиликка риоя этишни назорат қиладилар».

Маълумки, илгари ёш мутахассисларнинг ишга юборилиши марказлаштирилган давлат режаси асосида амалга оширилар эди. Лекин республикамиз иқтисодиётининг таркибий ислоҳоти меҳнат бозорига, унинг талаб ва эҳтиёжларига жуда катта таъсирини ўтказди. Бунинг натижасида минглаб олий ва ўрта малакага эга битирувчи-мутахассислар ўзининг касбий имкониятларини амалга оширмай қолмоқдалар. Сир эмас, буларнинг кўпчилиги меҳнат бозорининг паст-баландини билмайди, мустақил иш фаолиятини бошлаш қобилиятига эга эмас. Бу ўринда бир қисмига қариндош, таниш-билишчилик қўл келади, яна бир қисми кўп ҳолларда эгаллаган мутахассисликларига мос келмайдиган ишга жойлашадилар, қолгани эса ўзини бозорда синайди ёки умуман ишсизлар қаторидан ўрин олади. Бу муаммонинг яна ҳам эътиборли аҳамиятга эга бўлган маънавий ва ҳуқуқий томони ҳам бор. Бўш қолган, бекорчи ёшлар жамият ва давлат олдида ҳеч қандай мажбурият ва масъулиятни сезмай, ташқи таъсирга берилиб, ҳаттоки қонунга зид бўлган ишларга қўл уришлари мумкин.

Шундан келиб чиқиб эса ёшларнинг иш билан бандлиги давлат аҳамиятига эга ва зудлик билан ечилиши зарур бўлган муаммолардандир. Чунки бу ёшларнинг бевосита ижтимоий-иқтисодий ҳимоясига ҳам бориб тақалади.

Айтиш керакки, тармоқ ходимлари касаба уюшмаси мазкур йўналишда қатор ишларни амалга оширмоқда. Хусусан, бу борада Марказий Қўмитанинг ташаббуси билан Фарғона давлат университети касаба уюшмаси қўмитасининг раҳбарият ва вилоят ҳокимлигининг ҳамкорликдаги иш режаси тузилди ва Фарғона водийсида мактаб ўқитувчилари етишмаслиги муаммосини ушбу университет битирувчиларини жойларга йўллаш ҳисобидан қоплаш тажрибаси йўлга қўйилди. Шунингдек, Бухоро Озиқ-овқат ва енгил саноат технологияси институти маъмурияти ва касаба уюшмаси қўмитасининг «Мутахассислар тайёрлаш сифатини ошириш ва 1997-2000 йилларда муҳандислик таълимини ривожлантиришнинг кенг қамровли Дастури»да ҳам бу масалага алоҳида эътибор берилган. Томонларнинг келишувига биноан Бухоротекстил, Нефтни қайта ишлаш заводи иш жойларини институтнинг битирувчилари ҳисобидан тўлдириш назарда тутилган. Фикримизча, бундай тажрибани бошқа олий ўқув юртларига ҳам оммалаштириш зарур.

Фикримизча бу масалани ҳал этиш учун республикадаги ёшларнинг иш билан таъминланиши масалалари билан шуғулланувчи ҳукумат доирасидаги ташкилотлараро ягона гуруҳни ташкил этиш мақсадга мувофиқ бўлар эди. Бу гуруҳга Меҳнат, Олий ва ўрта махсус Халқ таълими ва бошқа тегишли вазирликларнинг ҳамда таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг вакиллари киришлари лозим. Мазкур ҳукумат гуруҳининг бирламчи вазифаси республика ҳудудларининг ижтимоий-иқтисодий инфраструктурасини ривожлантириш мақсадида жойлардаги мутахассисларга бўлган эҳтиёжни ўрганиш ва мувофиқлаштиришдир.

Шу мақсадда тармоқ ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасида «Бозор иқтисодиёти шароитида олий ва ўрта махсус ўқув юртлари битирувчиларининг иш билан таъминланиши борасидаги Вақтинчалик Низом» лойиҳаси «Кадрларни тайёрлаш Миллий дастури»ни ишлаб чиқиш бўйича Давлат комиссиясига тақдим учун тайёрланмоқда.

Давлатимиз мустақилликка эришган давр мобайнида ёшлар сиёсатига доир аҳамиятли ишларни амалга оширди. Ёш авлоднинг қамровли масалалари Инсон манфаатлари йилига бағишланган тадбирларда ҳам асосий ўринларни эгаллайди. Шулардан келиб чиқиб, республика таълим ва фан ходимлари касаба уюшмасининг ҳам қилажак ишлари жуда кўп. Зеро, юртбошимиз таъкидлаганидек, «ёш авлодга тегишли масалаларда давлат ва нодавлат ташкилотлари ҳамкорликда иш олиб боришлари ва катта масъулият сезишлари зарурдир».

Д.ТЕШАБОЕВА,
Г.ПАРПИЕВА,
Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг ходимлари

ХАЛТАЧАДАГИ СОЧ

(ҳикоя)

Автобусдан ўрта бўйли, сочларига оқ оралаган, оқ — сариқдан келган киши тушди. У бекат теварак — атрофига кўз югуртирдида, йўл ёнидаги кўп қаватли уйлар томон юрди. Чинор дарахтлари қуюқ соя ташлаган жойда домино ўйнаб ўтирган кишиларга яқинлашгач, улардан сўради:

— Кечирасизлар, Анна Тимофеевнанинг уйи қаерда?

Кишилар ўйин белига тепганнинг оёғидан бошигача қараб чиқишгач, бир-бирларига гал бермай шоша-пиша унга йўл кўрсатишди...

Киши кўрсатилган уй олдида кийим-бошларини тартибга солди, сўнг қўнғироқ тугмасини босди. Ичкарида нимадир тарақлади, кетма-кет «ким у, ҳозир» деган майин овоз эшитилди.

Киши кимлигини айтишга улгурмади. Остонада бир ўспирин пайдо бўлди.

— Ўғлим, Анна Тимофеевнанинг уйими?

— Ҳа.

— Белоруссиядан келгандим.

— Белоруссиядан! — ажабланиб сўради ўспирин, сўнг орқасига ўгирилди-да:

— Буви, буви бу ёққа қаранг.

Ичкаридан елкасига кулранг шол рўмол ташлаган, тўладан келган кампир чиқди.

— Салом.

— Салом.

— Янглишмасам, Анна Тимофеевнасиз?

— Шундай, — деди кампир. — Узр, сизни танимадим.

— Белоруссиядан келдим.

— Белоруссиядан дейсизми? Марҳамат, ичкарига киринг.

У меҳмонни ичкарига бошлар экан, ўспиринга ўгирилди.

— Саша, чой дамла, — деди.

Меҳмон ўзини Григорий Федорович Денисов, деб таништирди. Бир оз ҳукм сурган сукутдан сўнг у қимтина-қимтина Белоруссиядан келганини яна такрорлади. Мезбон унинг ниманидир айтишга ботина олмаётганини сезиб, таажжубланди.

— Касбим ўқитувчилик. Тарихга қизиқувчилар кўп. Директоримиз «болалар билан яхши ишлаяпсиз, бўш келманг» деб қўйди. 2-жаҳон урушига тегишли ҳужжатлар, хотираларни тўплаяпман. Бунда ўқувчилар менга доимо ёрдам беришади. Яқинда қишлоғимиз ўртасидаги тепалик ёнини қазишганда анча нарса топилди.

Анна Тимофеевна Григорий Федорович сўзларини эшитар экан, буларни ўзига қандай дахли борлигини ҳеч тушуниб етолмади.

— Бир вақт қурувчилар жангчи жасадини топиб олишди.

Анна Тимофеевна баданида совуқ тер турди. Григорий Федоровичнинг ҳар бир сўзини эшитолмай қолишдан чўчиб, бутун диққатини йиғди.

— Жангчи ёнидан топилган чарм халтачада «Жасурлиги учун» медали бор экан, — деб гапини довом эттирди Григорий Федорович.

— Медаль номерини аниқлаб, Мудофаа Министрлиги архивига хат ёзган эдик, жавоби келди.

Анна Тимофеевна ўтирган ерида бир қимирлаб қўйди. Чой келтирган Сашага эса эътибор бермади.

— Мана ўша, халтача, — Григорий Федорович шундай деди-да, сумкасидан уннириқиб кетган халтачани столга қўйди.

Анна Тимофеевна халтачага қаради, қаради-ю, юраги орзиқиб кетгандек бўлди. Назарида ўзини қандайдир оғир юк босаётгандек туюлди. Халтачани қаердадир кўрганини ҳис қилди. Миясида турли хил ўйхаёллар ғужғон ўйнай бошлади. Уларни миясидан чиқариб ташлашга қанчалик уринмасин, кўпайиб, қуюқлаша борди. Бир вақт, «наҳотки, Борисники бўлса? — деган фикр миясига гупиллаб урилди. — Йўқ, йўқ, бу бўлиши мумкин эмас.

Меҳмон оғиз жуфтлаганини кўриб, қўлини кўтарди:

— Илтимос, айтманг, ишонмайман, — деди.

Аёлнинг сўлғин кўзлари намланганини кўрган Григорий Федорович индамади.

... Анна Тимофеевна ўзига келганида меҳмон аллақачон кетган эди. Фақат унинг: «Албатта боринглар, ёдгорлик ўрнатяпмиз, — деган сўзларинигина ғира-шира эслади. У халтачани эҳтиётлик билан қўлига олди. Шошилмай ипини бўшатди. Медални кўздан кечирди. Бир вақт халтачада яна нимадир борлигини пайқаб, қўлини тиқди. Қўлини торттанида, унга қўнғир соч толалари илашиб чиқди. Сочни кўриб, бир дам тўхтаб турди, вақт ўтиши билан ўзини тўхтатолмади, бўғзига нимадир тиқилгандек бўлди, охири ҳўнграб йиғлаб юборди.

Боятдан бери халтача эрим Борисники эмас, у ўлмаган, тирик, деб ўзини-ўзи овутган Анна Тимофеевна йиллар бўйи ардоқлаб келаётган умид чироғи хира тортганини пайқади. Ҳали-ҳали ёдида. Борис урушга кетаётган куни уч ёшли Володьясининг бир тутам сочини қайчида қирқиб оларкан:

— Анна, бу ўғлимдан ёдгорлик, — дея сочни халтасига солгани кўз ўнгидан кино лентасидек бирма-бир ўтди...

Холхўжа МИРЗАЕВ.

Мусиқа сеҳри.

ТИБЕТ ҲАЛИ ҲАМ СИРЛИ ЎЛКА

Илм-фаннинг равнақи сайёҳлар учун ҳам кенг имкониятлар яратиб берди. Кимдир дунёнинг у ёки бу четини томоша қилиш учун замонавий транспорт воситаларидан кенг фойдаланса, яна кимдир узоққа бормай, ўз уйида юмшоқ курсида ёнбошлаб, ойнайи жаҳон орқали оламдаги барча ажойиботлардан воқиф бўлади.

Сайр-саёҳат учун ўта юқори тезликка эга бўлган тайёралардан фойдаланиш натижасида, дунёда инсон оёғи тегмаган, сир-синоати кўпчиликка маълум бўлмаган жойларнинг ниҳоятда камайиб кетаётгани ҳам ҳеч кимга сир эмас. Шундай ўлкалардан бири Тибетдир.

Илгари бу юртга кириш имконияти анча чекланган эди. Бунга аввало, ўтиб бўлмас Ҳимолой тоғининг даҳшати-ю, қишнинг ниҳоят совуқ келиши, қолаверса, маҳаллий дин пешволарининг бу ўлкага бегоналарнинг келишини таъқиқлаши сабаб бўларди. Чунки улар, хорижликлар таъсири оқибатида жамиятда нохуш ўзгаришлар содир бўлиши мумкин, деб ўйлар эдилар. Шу боис, бу ўлка кўп сайёҳларнинг диққатини ўзига жалб қилиб келарди.

Тибет ер юзида аҳолиси энг сийрак жойлашган ҳудуд ҳисобланади. У афсоналар ўлкаси. Бу ернинг сирли оламига киришни истамаган инсон топилмаса керак.

Хўш, тибетликларнинг турмуш тарзи ҳақида қандай тасаввурга эгамиз?

Бир қарашда, тибетни тоғ бағрида сайр қилиб юрган одамлар, яйловдан-яйловга кўчаётган ёввойи қўтос подалари ҳамда Яратганга ҳамду сано ўқиётган диндорнинг тоғлар бағрида сукунат ичра йўқ бўлиб кетаётган овозини тасаввур қилишимиз мумкин.

Лекин Тибет аҳолисининг ҳаётига яқиндан кириб борсак, тасаввуримизнинг не чоғли юзаки эканига ишонч ҳосил қиламиз.

Ҳимолой тоғи ён бағирларида истиқомат қилувчи бу халқнинг турмуш тарзи ушбу ҳудудда кун кечирадиган ҳиндулар ҳаётига анча яқин. Аммо, шундай бўлишига қарамай, кўпчилик ҳиндулар ҳам ҳанузгача тибетликлар ҳаёти сирларидан тўлиқ воқиф эмаслар.

Тибетликлар фарзандларига Буддизм динидаги «сутра»лар» асосида тақдирни белгиловчи ном қўядилар, аммо бизлардаги каби «фамилия»лари бўлмайди. Тибетликка тўғридан-тўғри номини айтиб мурожаат қилиш одобсизлик ҳисобланади. Исмга бирон сўз қўшиб чақириш эса ҳурмат белгиси саналади. Масалан: Тибетнинг Лаша ҳудудида аҳоли бир-бирининг исмига «ла», Ксигазе ҳудудида эса «ажи» ёки «ажю» сўзларини қўшиб мурожаат қиладилар. Бундай сўзлар ўрнини уларнинг лақаблари ҳам эгаллаши мумкин. Тибетда яшайдиган баъзи ҳиндуларгина ўзларидан кичик бўлган шахсларга мурожаат қилганларида, уларнинг номини айтиб чақирадилар.

Тибетликлар ўз уйларини жанубга қаратиб, тошлар ва пиширилган пахса лойидан қурадилар. Чўпонларнинг чодирлари эса одатда қўтос жунидан тўқилади. Қишлоқларда яшовчи тибет чодирлари эса одатда қўтос жунидан тўқилади. Қишлоқларда яшовчи тибет эркаклари жун матодан тикилган «пула» деб аталувчи чопон кийишади. Улар енглари узун, ўнг тарафи очиқ бундай чопонларни кийиб, устидан белбоғ боғлаб оладилар.

Аёллар эса, қиш ва баҳорда енглари узун, ёз ва куз фаслларида эса, енги йўқ узун кўйлак кийишади. Улар одатда очиқ рангдаги камзул ва «пула» газламасидан тикилган фартук кийиб юрадилар. Чўпонлар чопони қоракўл терисидан тайёрланади. Дин пешволари — роҳиб ва роҳибалар елкаларига ташлаб, ўраниб юрадиган кийим — «Касая» деб аталади. У қалин пишиқ матоҳ устига турли газлама парчаларини қурама қилиб тикиш орқали ясалади.

Тибетликларнинг асосий таоми «Канба» бўлиб, бу овқатни улар майдалаб туйилган тоғ арпаси ёки нўхот уни ҳамда чой аралашмасини қовуриш йўли билан тайёрлайдилар. Улар гўшт маҳсулотлардан қўтос ёки қўй гўштини хуш кўрадилар. Диндор ламалар ва роҳибалар ҳам гўшт ейишади. Лекин тоқ туёқли ҳайвонлар гўштини ейиш қатъиян ман қилинади.

Тибетликларнинг севимли ичимлиги ёғли ёки сутли чой ҳамда сулидан тайёланган вино ҳисобланади.

Тибетликлар ўз умр-йўлдошларини танлашда эркин йўл тутадилар. Улар моногам оила қурадилар, яъни эркаклар ҳам, аёллар ҳам фақат битта шахс билан турмуш қуриши мумкин. Тўй маросими одатда уч кун давом этади. Барча диний роҳибларнинг ҳам уйланишларига рухсат этилади.

Тибетликларда марҳумларни дафн этиш, кўп халқлардаги каби бир хилда эмас, балки турли услубларда амалга оширилади. Масалан, марҳум жасади олий руҳга қайтаралиши, мақбарага қўйилиши, кремация қилиниши (яъни оловда ёндирилиши), сувга ташланиши ёки ерга берилиши мумкин.

Шу пайтгача жасадни олий руҳга қайтариш жараёнини бирон бир чет эллик кўришга муяссар бўлган эмас. Бу маросимга кўра марҳумни баланд тоққа олиб чиқиб, унинг жасадини бўлакларга ажратиб қузғунларга ташлайдилар. Далайи Ламалар, Банквин Ламалар ва Будда динидаги буюк раҳбарлар жасадлари мақбараларга қўйилади. Оддий дин пешволари жасади оловда ёндирилади. Норасидалар эса сувга ташланади. Фақат қотиллар ва жиноятчилар ёки юқумли касаллик оқибатида вафот эттан шахсларгина ерга кўмилади.

ШАНБА ГУРУНГИ

Табиат ва инсон

СУВ СУЛТОНИ

Қуруқликда яшайдиган тўрт оёқли ҳайвонларнинг энг улкани фил бўлса, сувда яшайдиганларнинг султони — бегемотдир. Юнонлар уни — «Ҳиппопотам», яъни «Сув султони» деб атайдилар. Бегемот фақат Африкада яшайди, у мадор (тропик) ўрмон ва ўрмондаштлардаги чучук сувли кўлларда, дарёларда учрайди. Сув бу ҳайвоннинг жони-дили: у кундузи қуруқликка камдан-кам чиқади, асосан сув ичида ётади, сувдан фақат кўзлари ва бурун тешикларигина кўриниб туради. Қоронғи тушиши билан бегемотлар бирин-кетин қумлик соҳилга чиқадилар.

Бегемотлар оиласи ўз уруғ-аймоқларини яхши танийди; бегоналарни хуш кўрмайди ва «ўз маҳалласига» яқин йўлатмайди. Йирик бегемот бесўнақай, тана тузилиши ҳаддан ташқари қўпол бўлади. У ўта бесўнақай бўлса ҳам сувга абжирлик билан шўнғийди, жуда яхши сузади. Бегемот сувдан чиққанида ҳарсиллаб пишиллайди, гурс-гурс силкинади; қуруқликда эса тепса тебранмас, ўлгудек лаванг. Чунки унинг вазни икки-уч тоннагача, гавдасининг узунлиги эса 4,5 метргача боради. Шу салобатига яраша табиат унга бақувват оёқлар ато этган. Бармоқлари орасида сузиш пардаси бор.

Бегемотнинг териси жуда қалин, деярли жунсиз, туки кулранг, қорамтир. Терисининг ўзи беш юз килограмм келади. Терисининг ости жиққа мой; терисининг қалинлиги беш сантиметр келадиган бу ўзига хос зирҳ, унинг танасини ташқи таъсирдан ҳимоя қилади.

Бегемотнинг кўзлари ва бурун тешиклари бўртиб чиққан, шунинг учун у сув остига ётиб, теварак-атрофни бемалол кузата олади. Бегемот тез-тез эснаб туради, эснаганида унинг бесўнақай ва даҳшатли оғзи сувдан чиқади. Унинг пастки жағидан ҳар бирининг узунлиги 60 сантиметр, оғирлиги 3 килограмм келадиган тўртта қозиқ тиши бор.

«Севишган» бегемотлар қаттиқ наъра тортиб, бирини тишлаб, сувга босиб ўйнашади. Ҳомиладор бегемот саккиз ой деганда кўзи ёрийди. Шундан бир неча кун олдин у ўзини жамоадан четга олиб, сув тагида хилват жой ахтаради; бундай пайтда унга рўпара келиш жуда хавфли: у ўта «жиззаки» кайфиятда бўлади.

Африка дарё ва кўлларининг ҳар хил сувўтлари қоплаб ётган тубида кичик бегемот дунёга келади. Энди «чақалоқ»ни иложи борича эҳтиёткорлик билан оғзига олиб, қирғоққа чиқади, узоқ вақт ялаб ҳаммаёғини тозалайди, кейин ёнбошлаб ётиб, боласини пинжига олиб эмизади.

Болаларини меҳр-шафқат билан тарбиялашда бегемотлар катта жонбозлик кўрсатади. Лекин ота бегемот бола боқиш каби «оилавий» ишлардан холидир, ҳамма иш, ҳамма ғамхўрлик «муштипар» она зиммасида. Боласи сувдаги ҳаётга ўрганиб, оёққа туриб олгач, «тайёрга айёр» ота яна оилага қайтади. Дастлабки бир-икки ҳафта оила аъзолари бирга яшайди, бола тарбияси шуни тақозо этади. Ахир, болани сузишга, шўнғишга ўргатиш керак-да.

Гўдак бегемот аввалига онасига опичиб, у билан биргаликда сузади, сув бетида бироз вақт тура оладиган бўлганидан кейин ота-она уни сув тагида бир неча дақиқа ётишга, хавф-хатар туғилганда дарров сув тубига яширинишга ўргатади. Шу тарзда бир қанча вақт ўтгандан кейин оила бошқа жамоага қўшилади. Бунда энди ёш бегемот мазкур жамоа ҳаётининг тартиб-қоидалари билан таништирилади. Соҳилда чўзилиб ётган бошқа эркак бегемотлар ота-онаси бағрида юрган бегемотларга парво қилмайди. Лекин болали бошқа оналар жамоага янги қўшилган оилага рашк кўзи билан қарайдилар, бола эмасми, ахир, бир пасда бирбирлари билан апоқ-чапоқ бўлиб, бирга ўйнай бошлайдилар. Аксар ҳолларда болаларнинг ўйини «ёқалашиш» билан тугайди. Жабр кўрган бегемотча овози борича додлай бошлайди, шунда онаси дарҳол ёрдамга келиб, «зўравон»нинг адабини беради. Буни кўрган иккинчи она қараб турармиди! Шундай кезларда болалари қолиб, оналарнинг ўзлари жиққамушт бўлиб кетишади.

Бегемотлар кундуз куни дарё ва кўлларнинг соҳилида чўзилиб ётиб, офтобда тобланишни хуш кўрадилар. Улар кўпинча бир-бирига суяниб, бир-бирини ёстиқ қилиб пинакка ҳам кетишади. Кичкинтойлар ҳам мудрашни хоҳлайдилар-у, аммо ўзларини эҳтиёт қиладилар, катта бегемотлар 250-300 килограммлик бошини бехосдан улар устига қўйгудек бўлса, эзилиб лат ейиши ҳеч гап эмас. Кичкинтойлар яна бир нарсадан ҳадиксирашади. Одатда, бегемотлар тимсоҳга ёмонлик қилмайди. Лекин тимсоҳ кичиктой бегемотларга бошқача қарайди, кичкинтойларнинг териси юмшоқ бўлганлигидан уларни бемалол ейиш мумкин. Шундай бўлса ҳам тимсоҳлар уларга ҳужум қилишга журъат этолмайдилар, чунки она бегемотлар болаларидан кўз узмай, улар атрофида гирдикапалак бўлиб юришади.

Сувда ва дарё соҳилларида ўтлар кам бўлган ҳолларда бегемотлар дағал ўсимликлар — нилуфар, қамиш — қўғалар билан озиқланадилар. Бунга болаларини ҳам ўргатадилар. Кичкинтойлар оналарини узоқ вақтгача эмадилар.

Африкада ўқ узадиган қурол пайдо бўлгач, бегемотлар кўплаб қирилиб кетди. Ҳозир бунга анча кечикиб бўлса ҳам чек қўйилган.

Қоронғи тушгач, улар гўё ухлагандек ётсалар-да, аслида улар ухламайдилар. Бир оз вақт ўтгач, бегемотлар подаси озиқ ахтариб йўлга тушадилар. Бегемотлар подаси экинзорларга, боғларга бўкириб, пишқириб борадилар. Пода далаларга бостириб кириб экинларни, меваларни, қовун-тарвузларни еб, пайҳон қиладилар. Бегемот мечкай ҳайвон, бир ғарам пичанни кўрдим демайди. Оч қолса учраган нарсани ейди.

Бегемотларда хайрихоҳлик, раҳмдиллик хислатлари ҳам йўқ эмас. Жанубий Африка миллий боғида бир воқеа рўй берган.

Жазирама иссиқ кунларнинг бирида, туш пайтида бир тўда кийиклар чанқаб сувлоққа келади. Кийиклар сув ичиш учун эндигина бўйинларини чўзганда, сувдан тимсоҳ отилиб чиқиб, кийиклардан бирига «чанг солади». Тимсоҳ кийикнинг ёнбошидан тишлаган онда бир бегемот жаҳл билан пишқириб етиб келади. Тимсоҳ бегемот важоҳатидан қўрқиб, ўлжасини ташлаб қочади. Бегемот жароҳатланган кийикни тумшуғи билан сувдан четга суради, раҳмдиллик билан кийикнинг жароҳатини ялай бошлайди...

Мирортиқ
МИРАБДУЛЛОҲ ўғли.

ДАҲОЛАР ҚАНДАЙ ПАЙДО БЎЛАДИ?

Нега кишилар орасидан онда-сонда буюк инсонлар етишиб чиқади. Бунинг сабаби борми? Кашфиётлар қандай яратилади?

Аввало, буюк инсонларни халқ кашф этади. Буюк халқдангина даҳолар етишиб чиқади. Аммо ўша буюк инсонларни халқ доимо эъзозлайдими? Бу энди бошқа масала...

Мутахассисларнинг фикрича, қуёшнинг оҳанграбо бўрони даҳолар пайдо бўлишига имкон туғдирар экан.

Тарихий маълумотлар даҳоларнинг кашфиётларига рафиқалари қўшган ҳиссаларни ҳам унутмайди.

Улуғ шоир ва мутафаккир Гёте замондошларининг ёзишича, ҳаётда улкан ютуқларга эришса-да, анчагача ўзини бахтсиз ҳисоблаган. Лекин у бахтини оддий бир аёлдан топганида унинг энг яқин дўстлари ҳам аёллардаги меҳр-муҳаббат ва олий фазилатларига қойил қолишган.

Бернард Шоу қирқ ёшларда бир қизни севиб қолиб, унга уйланган. «Аёллар, — деган эди у, — севгида танҳодирлар, бошқа нарсаларда ҳам мутлақо тенги йўқдир».

Даҳолар пайдо бўлиши ҳақида кўпроқ маълумотта эга бир доно аёл шундай фикр юритади: «Аёл меҳнати жуда машаққатлидир. Улар эркакларнинг юксалишига, ижодига маънавий ёрдам берадилар. Бу ўз-ўзидан даҳолар пайдо бўлиши учун хизмат қилади».

Аёллардан машҳур ёзувчилар, мусаввирлар, давлат арбоблари, артистлар, қўшиқчилар бор. Хитой қомусида қайд қилинишича, 40 минг нафар машҳур аёллар турли соҳаларда ўзларининг қобилиятларини кўрсатган.

Шу билан бирга, хотинга ёлчимаган, умрлари эговланиб, ўтган даҳолар ҳам талайгина. Жумладан, Суқротнинг рафиқаси ўта мижғов бўлган. У аёлини жисмига абадий ўрнашиб олган ғилдиракка ўхшатган.

Шоирлар В. Маяковский, А. Блок, Ф. Тютчевлар ўз хотинларидан кўп азият чекканлар. Байрон ва Пикассо оилавий жанжалдан қутулишолмаган. Ч. Диккенс арзимас жанжал туфайли оиласи билан ажралишган. Ньютон ва Тургенев эса умуман бўйдоқ ўтишган.

Иззат АҲМЕДОВ таржимаси.

Қизлар суҳбатда...

«Фил суриб, от ўйнатиб»

ШАХМАТ ТАРИХИМИЗ САҲИФАЛАРИДАН

М. Муҳиддинов таҳрири остида

Канададаги чорак финал матчининг ёпилиш куни у: «Аслини олганда учрашувимиз 3,5—2,5 ҳисобида тугаши керак эди» — дебди.

Бу рақибини 6:0га ютган шахматчининг сўзи! Киноя қилгани йўқ, балки самимий гапирди. Таймановнинг имкониятларига объектив баҳо берди.

... У ҳамиша қатъий ҳаракат қилади. Чинакам оптимист. Ғалабага эришиш йўлида баъзан тахтада вужудга келган вазиятнинг объектив имкониятларини ҳам назар-писанд қилмай қўяди. У билан беллашишга тушган шахматчи — жўшқинлиги, ғайрати ошиб-тошиб ётган, вужудан ғалабага интилувчан, бениҳоя дадил жангчилигини сезиб туради. Ана шу характери муваффақият қозонишига кўмаклашаётгани аниқ. Шу билан бирга, баъзан ўз вазиятини юқори баҳолаш одати данияликка халақит беради. Айниқса, кучли рақиблар билан учрашганда бу ҳол яққол сезилиб қоларди.

Гап Фишернинг рақиби Бент Ларсен устида бораётганини билиб турибсиз, албатта, муҳтарам шахмат шинавандалари.

1965 йили ва ярим финал бошланмасдан олдинроқ совет гроссмейстери Лев Полугаевский унинг ижоди ҳақида мақолалар ёзган эди.

«Биз, — дейди у иккинчи мақоласида, — ўшанда Франциянинг Гавр шаҳрида ўйнагандик. Мен ўшандаёқ бу истеъдодли шахматчининг улкан талант соҳиби эканини сезган эдим. Стратегик муаммоларни ўзига хос равишда талқин этиши, ўткир тактикаси менга шундай таъсир кўрсатгандики, аввалги шахматчиларига қарата: «Эҳтиёт бўлинглар, чунки рўпарангизда Ларсен турибди!», — дея хитоб қилган эдим. Ўшандан бери кўп сувлар оқиб кетди. Ларсен улкан муваффақиятларни қўлга киритди... Менимча, бу чексиз ғалабалар Ларсенни бузди ҳам. Эндиги Ларсен менга бошқачароқ бўлиб туюлаяпти. Аввалги фазилатларини сақлаб қолган, аммо ғалабалардан талтая бошлаган бу шахматчи баъзан ўзини босишга, шахмат тахтасидаги вазиятни ҳалол баҳолашга қурби етмай қолаяпти. Бу ижодий жиҳатдан қўлидан кўп нарса келадиган, лекин ижодга алоқаси кам таваккалчиликка ҳам йўл қўядиган шахматчидир. Ғалаба қилишга ўрганиб қолган бу шахматчи зарур бўлиб турган пайтда ҳам дуранг қила олмайди. У ўзига ортиқча эрк бериб юборади. Ана шундай вақтда қақшатқич зарбага учрайди. Бунинг учун 1970 йили Белграддаги жаҳон олимпиадасида Спасскийга 17 юришдаёқ бой берганини эслаш кифоя... Хуллас, бугунги Ларсен ажойиб тарзда юта оладиган ҳамда шармандаларча ютқазиб қўядиган шахматчидир. Беш йил аввалгидан кўра ҳозир кучлироқ ўйнаши муқаррар бўлса-да, унга бўлган ишончим камайди. Ўшанда куч синашиш имконига эга, деб ўзим ўйлаган эдим. Энди эса Ларсенни бу даражага кўтарилиши гумон, деймаи қатъий суратда...»

ШАХМАТ ҲАҚИДАГИ ФИКРЛАРДАН

Шахматга жуда ёшлигимда нок қизиқиб қолган эдим. Назариядан хабарим бўлмаса-да, аммо ўйиним чакки эмас эди.

И. С. ТУРГЕНЕВ,
ёзувчи.

Шахмат — кучли мантиқий тафаккур қилишнинг ажойиб мактабидир.

Б. А. СУХОМЛИНСКИЙ,
педагог.

ЎЗИНГИЗНИ СИНАБ КЎРИНГ

Қуйида тўртта этюд акс эттирилган. Ҳаммасида оқлар бошлаб, ютади. (1, 2, 3, 4-диаграммаларга қаранг).

Таҳлилда асло шошилманг. Тўғри жавоб йўллаганлар эълон қилинади.

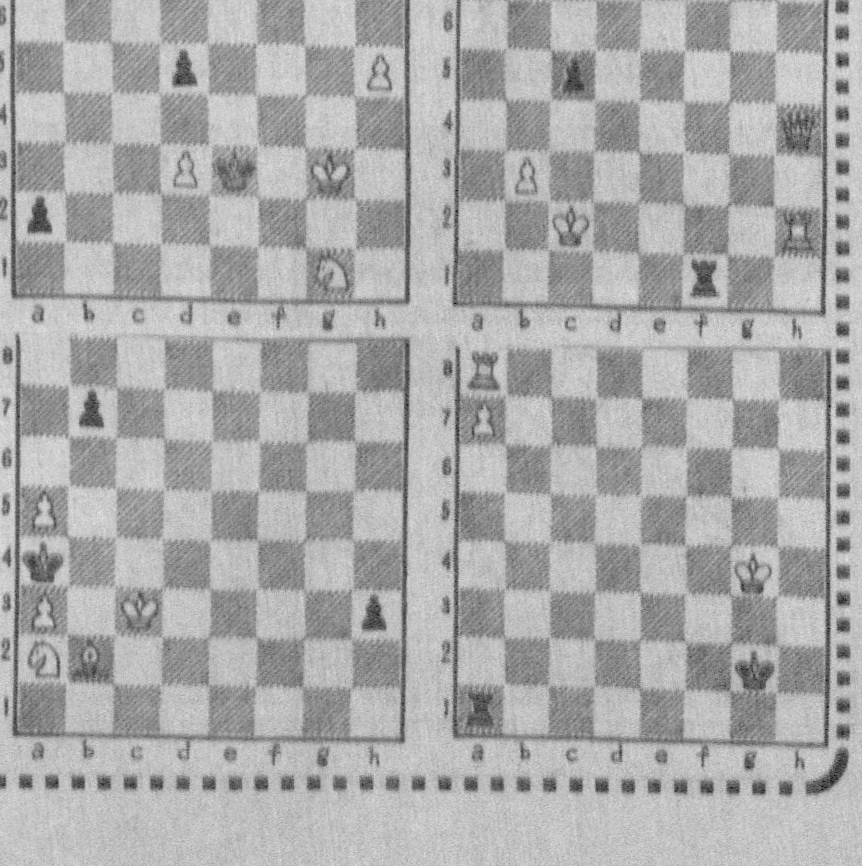

«МУНАЖЖИМ ТАЪБИРИ»

(11-17 август кунлари учун)

ДАЛВ (21.01-18.02) ойида туғилганлар учун ҳафта тўла омадли келиши кутилур. Омадга омад қўшилиши учун покиза юришни ёддан чиқармаслик зарур. Ҳеч кимнинг дилини оғритмай ҳаёт кечирилса, бева-бечораларга ёрдам берилса ниятларига етурлар.

ҲУТ (19.02-20.03) ойи фарзандлари ҳафта мобайнида ўз соғлиқларини тиклашга кўп эътибор беришлари зарур. Бошлиқлар ҳузурига кириш, шартнома ва битим тузишларни кечиктирмай амалга оширишлари маъқул. Сафарга чиқиш, тижорат билан шуғулланиш яхши якунланиши кутилур.

ҲАМАЛ (21.03-20.04) ойида туғилганлар учун мазкур ҳафтада ҳар бир ишга ўта эҳтиёткорлик билан ёндошишлари мақсадга мувофиқ бўлур. Агар у ёки бу ишда бепарволикка йўл қўйсалар бошларига кўп ташвиш тушиши мумкин.

САВР (21.04-21.05) ойида туғилганлар учун мазкур ҳафта омадли келиши кутилур. Бу даврда улар мўлжалдаги барча ишларини амалга оширишлари мумкин. Шунда ниятларига етадилар. Бунинг учун улар ўзларини ёлғон-яшиқдан, атрофдагиларга ёмонлиик қилишдан асрашлари зарур.

ЖАВЗО (22.05-21.06) ойида туғилганлар нохушликлар келиб чиқиши, натижаси номаълум бўлган ишларга қўл урмаганлари маъқул. Мижозлари ёқтирмайдиган кишилар билан ҳамсуҳбат бўлмаганлари маъқул. Бева-бечораларга хайри-эҳсон қилиш, ўтганларни эслаш кўнгилсизликларнинг олдини олишга кўп фойдаси бўлур.

САРАТОН (22.06-22.07) ойи фарзандлари учун ҳафтанинг боши нахс, қолгани омадли келиши кутилур. Шунинг учун ҳафта бошида жиддий ишларга қўл урмай турган маъқул. Шартнома, битим тузишларни кечиктириш лозим. Сафарга чиқиш, савдо-сотиқ юритишни қолдириб турган маъқул. Ҳафтанинг иккинчи ярмидан бошлаб ҳар бир ишга яхши ният билан киришилса, мақсадга етурлар.

АСАД (23.07-23.08) ойи фарзандлари учун мазкур ҳафтада ёлғон-яшиқдан ўзларини тия олсалар кўзлаган ниятларига етурлар. Ҳафта мобайнида оилада, ишхонада қувончли воқеалар кўп, турмушлар ширин бўлгай.

СУНБУЛА (24.08-23.09) ойи фарзандлари учун бу ҳафта нахс келиши кутилур. Шунинг учун катта ишларга қўл урмай турган маъқул. Сафарга чиқиш, бошлиқлар ҳузурига киришни кейинги муддатта қолдирган маъқул. Ота-оналар, қариндош-уруғлар ҳолидан хабар олиш, улар ҳақига тиловат ўқишлар кўп фойдали бўлғусидир.

МЕЗОН (24.09-23.10) ойи фарзандлари учун мазкур ҳафта омадли келиши кутилур. Савдо-сотиқ қилиш, шартнома ва битим тузишларни бемалол амалга оширишлари мумкин. Буларга эришмоқ учун албатта бева-бечораларга ёрдам беришлари лозим. Имкони борича бировнинг дилини оғритмасликлари зарур. Ҳар бир ишга тоза ният билан киришмоқликлари лозим.

АҚРАБ (24.10-22.11) ойи фарзандлари учун ҳафта нахс аралаш келиши кутилади. Шунинг учун улар ҳар бир қадамларини эҳтиётлик билан босишлари талаб этилади. Теварак-атрофдагилар билан ниҳоятда яхши муомалада бўлишлари зарур. Акс ҳолда нохушликлар рўй бериши мумкин.

ҚАВС (23.11-21.12) ойи фарзандлари учун бу ҳафта омадли келиши кутилур. Хусусан ишхонадаги юмушлари юришиб кетади. Ҳатто мансабда юқорилаш ҳоллари содир бўлиши кутилур. Ҳафта давомида хайрли ишлар қилинса, чунончи муҳтож ва бева-бечораларга ёрдам берилса омадларига омад қўшилгай.

ЖАДИЙ (22.12-20.01) ойида туғилганлар учун ҳафта тинч, осойишта бўлиши кутилур. Мазкур кунларда режадаги барча ишлар билан шуғулланишлари мумкин. Хусусан, савдо-сотиқ ишлари, оилавий дам олишлари яхши якунланиши кутилур.

СПОРТ

ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ ЧЕМПИОНАТИДА

Кечиктирилган биринчи давра учрашуви ҳамда 18-турнинг дастлабки учрашувлари бўлиб ўтди. Унда чемпионатда мағлубият нималигини билмаган МҲСК футболчилари Дўстлик футболчиларини қабул қилиб, 2:1 ҳисобида устун келган бўлсалар, Навбаҳор ўз майдонида мамлакатимизнинг 4 карра чемпиони Нефтчи жамоасига 0:3 ҳисобида ўйинни бой берди.

***

Яқинда Республика ички ишлар вазирлиги мажлислар залида Ўзбекистон Республикаси футбол федерацияси ижроия қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон республикасининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг футбол федерациялари масъул котиблари, олий лига клублари мамлакат миллий терма жамоа раҳбарлари, фаҳрийлар ва бошқа мутахассислар иштирокида тўртта масала кўриб чиқилди.

ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ

Дастлабки 1—4-финал босқич учрашувларидан бири пойтахтимизнинг Пахтакор марказий ўйингоҳида бўлиб ўтди. Пахтакорчилар Қашқадарёнинг Насаф жамоасини қабул килиб, улар устидан 4:0 ҳисобида ғалабага эришди. Футбол ишқибозларига маълумки Қашқадарёда бўлиб ўтган 1-учрашувда 2:0 ҳисобида Насаф клуби футболчиларининг қўли баланд келган эди. Ўйиннинг дастлабки дақиқалариданоқ Насаф дарвозабони О. Қаҳҳоровнинг эътиборсизлигидан фойдаланган пахтакорчи Ё. Назаров 35 метрча масофадан кучли зарбаси билан дарвозани ишғол қилган бўлса, сўнгра Азамат Абдураимов 2-тўпни киритди. Хуллас, 4:0 ҳисобида пахтакорчилар қўли баланд келди.

% «КАФОЛАТ ИНВЕСТ»
БОШҚАРУВЧИ КОМПАНИЯСИ
ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ИНВЕСТИЦИЯ ФОНДИ

DAROMAD Plus

бир дона акция нархи 100 сўм

ҳар бир акция 600 сўм актив билан таъминланган

ШОШИЛИНГ: ХИФ «Даромад Плюс» акциялари Халқ банки ва Турон банкининг ҳамма шохобчаларида сотилмоқда.
Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 8-уй «Биржа Маркази», 18-хона. Тел: 1320746, ички 300.

ХИФ «Даромад Плюс» акциялари фойдали ва ишончлидир.
07.01.97 йил 460-сонли лицензия.

ДУШАНБА, 11

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 «Жаҳон киноси юлдузлари».
8.50 «Ҳамкорлик риштадари».
9.15 «Мулкдорлик ҳисси». «Ўзкинохроника» премьераси.
9.35 Болалар учун. «Сеҳрли оҳанглар».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Қора кўзлар ёдимга тушди». Киноконцерт.
10.30 Инглиз тили.
11.00 «Бармоқлар сеҳри». Телеочерк.
11.20 «Акс садо ҳақида эртак». Мультфильм.
11.30 Ўзбекистон телерадиокомпанияси Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
12.00 «Афандининг беш хотини». Фильм-спектакль.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 14.45 «Шийпондаги учрашувлар». Наманган вилояти Наманган тумани дала меҳнаткашлари ҳузурида.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Топилмалар идораси». Мультфильм.
18.20 «Илм ўзликни билмакдир...»
18.40 «Олам ва одам».
19.00 Хотира. «Пахтакор-79».
19.15 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига. «Гўзаллик оламида». «Ўзбектелефильм» премьераси.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Сиёсат оламида».
21.50 Комилжон Отаниёзов номидаги I Республика ёш хонандаларининг танлови.
22.30 «Саҳна ҳаёти».
23.05 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига «Юртим мўъжизалари».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Лирик тароналар.
00.15 — 00.20 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ерилтош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт қитъаси».
18.45 «Сувости дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Жаҳон кўзбўямачилари». Қизиқарли дастур.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
22.00 Кундалик.
22.10 «Бешинчи ўлчов».
22.25 «Спорт қитъаси».
23.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
23.50 — 24.00 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
Россия жамоат телевиденияси.
17.20 — 20.30
*
20.30 «Кругозор». Služ Тележурнал.
*
Россия давлат телевиденияси.
21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Граф Монте-Кристо». Бадиий фильм. 1-серия.
22.55 «Қувноқ сайр». Фильм-концерт.
23.15 — 23.35 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультикарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.35 «Умид».
20.05 «Жаҳон».
20.25 «Авторейд».
20.35 «Фариштам».
21.05 «Ракурс».
21.35 «Спорт-тайм».
22.05 Эълонлар.
22.10 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
23.00 «Гўзаллик ва мангулик».
23.20 — 23.30 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 12

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
***
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Лирик тароналар.
8.55 Биржа ва банк хабарлари.
9.10 «Сиёсат оламида».
9.40 «Олам ва одам».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Спорт масканларида».
10.30 «Янги алифбони ўрганамиз».
11.00 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Нурота. Буюк Ипак йўли».
11.20 «Шукуҳ». Тележурнал.
11.45 Комилжон Отаниёзов номидаги I Республика ёш хонандаларининг танлови.
12.25 «Қочоқ велосипед». Мультфильм.
12.35 ЎзТВ хазинасидан. Х. Султонов. «Мозийдан бир саҳифа». Видеофильм. 1-қисм.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.20 «Тўртинчи доирадаги бир кеча». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ромка, Фомка ва Артос». Мультфильм. 1—2-сериялар.
18.30 «Ўсмир ва қонун». Тележурнал.
18.50 «Шарқ табобати сирлари».
19.05 Олтин мерос. «Ҳунарманд». Тележурнал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Ранглар жилоси».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Ўзбекистон — Ватаним маним!» Қўшиқ байрами.
21.50 «Телевидение ва томошабин».
22.25 Футбол, учрашувлар, натижалар...
22.30 «Мирзо Ғолиб». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 1-қисм (Ҳиндистон).
23.30 Эълонлар.
23.35 «Ахборот».
24.00 «Япония ҳақида ҳикоялар».
00.20 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ерилтош». Мульттўплам.
18.35 «Палитра».
18.50 «Дойче Велле» тақдим этади...»
19.10 «Олтин кент».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Жаҳон кўзбўямачилари». Қизиқарли дастур.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.05 Кинонигоҳ. «Инспектор Морс». 2-серия.
22.50 Кундалик.
23.00 «Авлодимиз».
23.15 «Акс».
23.35 «Спорт қитъаси»
00.05 — 00.15 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
Россия жамоат телевиденияси.
6.30 — 8.00
***
17.20 — 20.30
*
20.30 «Ғаройиб саргузашт», «Басат ғолиб». Мультфильмлар.
*
Россия давлат телевиденияси.
21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Граф Монте-Кристо». Бадиий фильм. 2-серия.
22.55 «Гопи». Телефильм.
23.00 — 23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 Кўрсатувлар тартиби.
18.50 «Мультикарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури.
20.10 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.25 «Игротека».
20.55 «Жонли тил».
21.25 «Америкага назар».
21.55 Эълонлар.
22.00 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
22.50 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари
23.20 — 23.30 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 13

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Ўзбекистон — Ватаним маним!». Қўшиқ байрами.
8.55 «Мирзо Ғолиб». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 1-қисм.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Инсон ва замин». Тележурнал.

Ўқув кўрсатувлари.

10.30 Алифбо сабоқлари.
11.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
*
11.30 «Эртаклар — яхшиликка етаклар». «Бир сўм қадри».
11.55 Ёшлар учун. «Ҳунарли — элда азиз».
12.15 «Япония ҳақида ҳикоялар».
12.35 ЎзТВ хазинасидан. Х. Султонов. «Мозийдан бир саҳифа». Видеофильм. 2-қисм.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.20 «Отпускага чиқолмадик». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кузги кемачалар». Мультфильм.
18.20 «Қизиқарли учрашувлар».
18.40 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...»
18.45 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига. «Буюк Соҳибқирон». «Ўзкинохроника» премьераси.
19.05 Жамоат ташкилотлари: «Маслак ва мақсад».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Фольклор-этнографик ансамблларнинг «Зилол-97» телефестивали.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 Комилжон Отаниёзов номидаги I Республика ёш хонандалари танлови ғолибларининг концерти.
22.00 «Бухорои Шариф».
22.20 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Нефтчи» (Фарғона) — «Пахтакор» (Тошкент). Ёзиб олинган.
23.50 Эълонлар.
23.55 «Ахборот».
00.20 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ерилтош». Мульттўплам.
18.35 «Классик куйлар кечаси».
18.55 «Услуб».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Жаҳон кўзбўямачилари». Қизиқарли дастур.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Спорт қитъаси».
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.35 «Кинонигоҳ».
23.10 Кундалик.
23.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.10 — 00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
Россия жамоат телевиденияси.
6.30 — 8.00
* * *
17.20 — 20.30
*
20.30 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.
*
Россия давлат телевиденияси.
21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Серенада». Қисқа метражли бадиий фильм.
22.00 «Қирғовуллар». Телефильм.
22.10 «Сарацин». Телесериал (АҚШ).
23.00 — 23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Безнен мирас».
20.00 «Спорт-лото».
20.10 «Дунё ва болалар».
20.35 «Нафосат гулшани».
21.10 «Автосалтанат».
21.20 «Таклифлар ва ташрифлар».
21.45 «Шарқ тароналари». Халқаро мусиқа фестивали.
22.00 Эълонлар.
22.05 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
22.55 «Эллада».
23.20 — 23.30 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 14

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Фольклор-этнографик ансамблларнинг «Зилол-97» телефестивали.
8.50 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
9.10 «Соғлом авлод учун».
9.30 «Санъат ғунчалари».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Ҳазрати Инсон».
10.15 Немис тили.
10.45 «У замонлар ўтиб кетди». Бадиий фильм.
12.05 Комилжон Отаниёзов номидаги I Республика ёш хонандалари танлови ғолибларининг концерти.
12.45 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Фарғона нафаси».
12.55 «Сайқал». Тележурнал.
14.00 — 14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ромка, Фомка ва Артос». Мультфильм. 3-серия.
18.20 «Умид учқунлари». Тележурнал.
18.40 «Авлод».
19.00 «Катта ашула».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IX сессияси олдидан. «Парламент соати».
21.20 «Ўзбекистон — Ватаним маним!» Қўшиқ байрами.
21.50 «Шаҳар бедарвоза эмас».
22.10 «Эстрада тароналари».
22.30 «Битик» Адабий кўрсатув.
22.50 «Мирзо Ғолиб». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 2-қисм.
23.35 Эълонлар.
23.40 «Ахборот».
00.05 — 00.10 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Мультипанорама».
9.20 «Турфа олам».

9.45 «Сурнай наволари».
10.00 «Бу мунис лаҳзалар».
10.25 «Жараён».
10.35 «Даллас». Телесериал.
11.25 «Миллионлар ўйини».
11.55 — 12.30 Видео-«О».
***
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Кўзмунчоқ».
18.35 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Бир жуфт қўшиқ».
19.00 «Билиб қўйган яхши».
19.10 «Қатрада қуёш».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дубляж».
20.10 «Мутойиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Одобнома».
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.35 «Кино жавонидан».
23.20 «Муножот». Мумтоз наволар.
23.30 — 24.30 «Даракчи».

III

17.15 Янгиликлар.
*
Россия жамоат телевиденияси.
6.30 — 8.00
* * *
17.20 — 20.30
*
20.30 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
20.50 «Болакайлар орзуси». Телефильм.
*
Россия давлат телевиденияси.
21.00 — 21.30
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Сополда акс этган дунё», «Кулолчилик санъати». Телефильмлар.
22.10 «Сарацин». Телесериал.
23.00 — 23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Айчурек».
20.15 «02» тўлқинида.
20.40 «Компьютер-ревю».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Эльдорадо». Телесериал.
21.30 «Интерспорт».
21.40 Покистон Ислом Республикаси мустақиллигининг 50 йиллигига.
22.05 «Голливуднинг ажабтовур ўйинлари». Сериал.
22.35 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.05 — 23.15 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 15

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Ўзбекистон — Ватаним маним!» Қўшиқ байрами.
8.55 «Юзма-юз».
9.15 «Мирзо Ғолиб». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 2-қисм.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Дард ва даво».
10.25 «Чодир хаёл». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.00 «Халқ ижодиёти». Дўмбиранинг қўш тори.
11.30 «Ишқ қиссаси». Катталар учун мультфильм.
11.40 «Бозор рақобати — сифат кафолати».
12.05 «Эрта келган турналар». Бадиий фильм.
13.40 Эстрада тароналари.
14.00—14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Биз байрамда қатнашамиз».
18.30 «Истак бору имконият-чи?»
18.45 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига. «Чанг оҳанглари». «Ўзбектелефильм» премьераси.
19.05 «Қалб гавҳари».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.50 Эълонлар.
19.55 «Шеър ва шуур».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 «Маърифатнома».
22.00 Умрбоқий тароналар.
22.15 «Таҳлил». Публицистик кўрсатув.

«Мунаввар дунё» маърифий дам олиш дастури.

22.35 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 6 йиллигига. «Бир ўлка-ки...»
23.00 «Олам».
23.15 «Мирзо Ғолиб». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 3-қисм.
24.00 Эълонлар.
00.05 «Ахборот».
00.30—00.35 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Кўзмунчоқ».
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.30 «Бир жуфт қўшиқ».
9.40 «Билиб қўйган яхши».
9.50 «Қатрада қуёш».
10.05 «Дубляж».
10.20 «Мутойиба».
10.35 «Одобнома».
11.00 «Муножот». Мумтоз наволар.
11.10—13.00 «Кино жавонидан».
***
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Бугуннинг боласи».
18.35 «XXI аср авлодлари».
18.55 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
19.05 «Бокс, бокс, бокс».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Эртага—шанба».
20.05 «Сиз севган оҳанглар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ривоят».
21.10 «Пойтахтдан узоқроқда».
21.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.40 «Кинонигоҳ».
23.15 «Йирик планда».
23.35 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
00.25—00.35 «Даракчи».

III

17.15 Янгиликлар.
*
Россия жамоат телевиденияси.
6.30 — 8.00
* * *
17.20 — 21.40
*
21.40 «Сайил». Манзарали фильм.
*
Россия давлат телевиденияси.
21.50 — 22.20
*
22.20 Эълонлар.
22.25 «Сарацин». Телесериал.
23.15 — 23.35 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Умид чечаклари».
19.50 «Рангинкамон».
20.20 «Уй остонадан бошланади».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Эльдорадо». Телесериал.
21.35 «Жума куни ишдан сўнг».
22.05 «Латофат».
22.25 «Ажиб диёр». Ҳиндистон Республикаси мустақиллигининг 50 йиллигига.
22.55 «Палитра».
23.15 Араб эстрадаси.
23.35 — 23.45 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 16

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Маърифатнома».
8.55 Умрбоқий тароналар.
9.10 «Мусобақалар, секундлар, очколар...»
9.25 «Мирзо Ғолиб». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 3-қисм.
10.10 «Ахборот макони: таъсир ва тазйиқ».

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

10.25 «Мунис қалблар».
10.45 «Табассум кўчалари».
11.05 «Идрок».
11.25 «Асрлар гувоҳи». «Ўзкинохроника» премьераси.
11.45 М. Низомов, М. Исломқулов. «Ноёб нусха». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
13.10 «Кичкинтой устахонаси».
13.35—14.35 «Маънавият».
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бизнинг азиз боболар».
18.20 «Қишлоқ ҳақида ўйлар». Тележурнал.
18.40 Равшан Комилов концерти.
19.00 «Хайрат».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 Жаҳон спорти.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.30 «Шийпондаги учрашувлар». Сирдарё вилояти Сайхунобод тумани меҳнаткашлари ҳузурида.
22.10 Газета саҳифаларида...
22.25 Хиванинг 2500 йиллигига. «Тарихингдур бир жаҳон».
22.50 Футбол, учрашувлар, натижалар...

«Тунги ёгду» дам олиш дастури.

22.55 «Куй ва тасвир».
23.15 Умар Шариф «Нил водийсидаги олишув» фильмида. (Миср Араб Республикаси).

II

9.00 «Бугуннинг боласи».
9.15 «XXI аср авлодлари».
9.35 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».
9.45 «Бокс, бокс, бокс».
10.05 «Сиз севган оҳанглар».
10.25 «Ривоят».
10.35 «Пойтахтдан узоқроқда».
10.55 «Кинонигоҳ».
12.30—12.50 «Йирик планда».
***
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Боланинг тили».
18.35 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
18.50 «Қонун ҳимоясида».
19.00 «Таянч».
19.15 «Табиат шифохонаси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Умрбоқий мерос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «ТВ плюс театр».
21.20 «Интер-футбол».
21.40 «Глобус».
22.10 «Даллас». Телесериал.
23.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.25 Видео-«О». Саргузашт фильмлар экрани.
01.00—01.10 «Даракчи».

III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
Россия жамоат телевиденияси.
17.55 — 21.40
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Бир неча ортиқча доллар учун». Бадиий фильм (АҚШ).
23.35 — 24.00 «Маҳалладан бошланур Ватан». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 «Шанба эртаги».
10.25 «Ойна». Бадиий фильм.
12.05 — 12.25 «Корейс тилини ўрганамиз».
* * *
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 Эълонлар.
20.05 «Самодаги олмослар». Телесериал.
20.50 «Эсдалик учун дастхат».
21.20 «Чинсен».
21.50 «Ягона осмон остида».
22.10 «Бу ажиб дунё».
22.30 «Хит-коллекция».
22.50 — 23.00 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 17

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Шийпондаги учрашувлар». Сирдарё вилояти Сайхунобод тумани меҳнаткашлари ҳузурида.
11.40 «Спортландия чорлайди».
12.20 «Қишлоқ ҳаёти».
12.40 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Насаф» (Қарши) — «Трактор» (Тошкент).
13.25 «Ташриф». Дам олиш дастури.
14.05 «Санъат олами».
14.25 «Бугун — Ўзбекистон Ҳаво флоти куни».
14.55 «Жаҳонгашта рицарь». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 5-қисм.
15.40—16.25 «Нурли келажак».
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Фунтик ва мўйлабли кампиршо». Мультфильм.
18.10 «Болаларга бахшида умр».
18.35 «Ғазалхон ёшлигим».
18.55 «Аския кечаси». Марғилон шаҳри сайилгоҳида.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
22.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Ўзбекистон халқ артисти Камолиддин Раҳимов куйлайди.
21.35 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Навбаҳор» (Наманган) — «МҲСК» (Тошкент).

Аср мўъжизаси.

23.05 Ўзбек киноси ижодкорлари.
23.25 «Мафтунингман». Бадиий фильм.
00.45 Эълонлар.
00.50 «Ҳафтанома».
01.20—01.25 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Боланинг тили...»
9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.
9.30 «Қонун ҳимоясида».
9.40 «Таянч».
9.55 «Табиат шифохонаси».
10.05 «Бизнес-академия».
10.20 «Умрбоқий мерос».
10.35 «ТВ плюс театр».
10.55 «Глобус».
11.25 «Даллас». Телесериал.
12.15 «Интер-футбол».
12.35—14.05 Видео—«О».
***
18.00 Кўрсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Эълонлар.
18.20 «Мультипанорама».
18.40 «Синфдош».
19.00 «Бари ҳазил».
19.10 «Келгуси ҳафтада».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Мусиқа салтанати».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Соғинч».
21.25 «Даллас». Телесериал.
22.15 «Миллионлар ўйини».
22.45 «Тақвим». Оҳанглар ва Эълонлар.
22.55 Видео—«О».
00.35—00.45 «Даракчи».

III

17.35 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
*
Россия жамоат телевиденияси.
17.40 — 23.25
*
23.25 Эълонлар.
23.30 — 23.55 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Парле ву франсе?».
9.55 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.35 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.45 Эълонлар.
11.50 Киносалон. «Шоушангдан қочиш».
14.05 «Жонли сайёра».
14.25 «Жоҳ ва Сэм». Бадиий фильм.
15.55 «Шу куннинг мавзуси».
16.10 Мультэкран.
16.20 «Сенинг вақтинг».
16.40 «Мусиқий саёҳат».
* * *
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
18.45 «Мультикарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Менинг кўчам».
19.20 «Мусиқий олимп».
19.40 «Телеташриф».
20.00 «Тошкент оқшомида».
20.30 «Иштирок этувчилар».
21.35 «Жаҳон кинематографияси янгиликлари».
22.05 Эълонлар.
22.10 Киносалон. «Бахтсиз вазиятдаги дўстлар». Бадиий фильм.
23.45 — 23.55 «Хайрли тун!».

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ МУСТАҚИЛ НАШРИ
ИШОНЧ

Бош муҳаррир ўринбосари:
Чори ЛАТИПОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА, Х.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78

БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ-56-85-66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, "Правда Востока" кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ